

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว
ทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่วงก์
และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

**A Comparative Study of Motivation and Satisfaction of Visitors to Nature Based and
Historical Recreation Areas: A Case Study of Mae Wong National Park
and Kamphaeng Phet Historical Park**

โดย

นางสาวรัตนา จันทโย

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ)

พ. ศ. 2546

ISBN 974 – 357 – 878 - 1

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ)

ปริญญา

อุทยานและนันทนาการ

อนุรักษ์วิทยา

สาขา

ภาควิชา

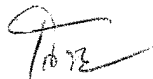
เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือน
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

A Comparative Study of Motivation and Satisfaction of Visitors to Nature Based
and Historical Recreation Areas: A Case Study of Mae Wong National Park and
Kamphaeng Phet Historical Park

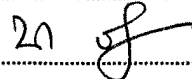
นามผู้วิจัย นางสาวรัตนา จันทโย

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

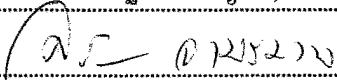
ประธานกรรมการ

( )
อาจารย์เสรี เวชชบุษกร, M.F.

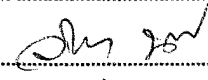
กรรมการ

( )
อาจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์, Ph.D.

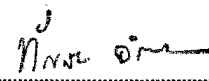
กรรมการ

( )
อาจารย์สิรินภา จามรมาน, กศ.ม.

หัวหน้าภาควิชา

( )
รองศาสตราจารย์วิชา นิยม, Ph.D.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

( )
ศาสตราจารย์ทัศนีย์ อัดตะนันท์, D.Agr.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2566

คำนิยม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก อาจารย์เสรี เวชชบุษกร ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร. นภวรรณ ฐานะกาญจน์ กรรมการวิชาเอก อาจารย์ศิริรักษา จามรมาน ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจแก้วิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลมาโดยตลอด และเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ คุณวัชร ขวัญเกิด คุณเรวดี ใจชื่อ คุณอานนท์ บุญกัณฑ์ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านสำหรับการอนุเคราะห์ข้อมูล และให้การต้อนรับเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล คุณประยุทธ หล่อสุวรรณศิริ คุณวสา สุทธิพิบูลย์ ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ในการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ คุณผดุงศักดิ์ เสือแก้ว คุณฐานิตย์ วงศ์วิเศษ คุณเบญจมินทร์ อรรถเพิ่ม คุณรติกร น่วมภักดี และคุณ กอบชัย ทวีสุขเสถียร ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และเป็นທີ່ปรึกษาที่ดีในการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจที่มีให้กันอย่างสิ้นเหลือของ คุณรุ่งนภา พูลจำปา คุณศิริชญญา พิमान คุณรัชญา นุสสะ คุณปราณี ไพบูลย์สมบัติ ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ สาขาอุทยานและ นันทนาการทุกท่าน สำหรับกำลังใจที่มีให้กัน รวมทั้งผู้ที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงในที่นี้ด้วย

สุดท้ายขอขอบคุณความดี และประโยชน์ที่มีในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ แต่ คุณลุงประยูร นักราจารย์ คุณป้ากิมเอง นักราจารย์ คุณพ่อแหวน จันทโย คุณแม่ดาวเรือง จันทโย คุณย่าที่รักของหลานๆ คุณนพคุณ ปัญญาสิทธิ์ คุณนพพร จันทโย คุณนพรัตน์ จันทโย คุณอัจฉรา นักราจารย์ และทุกๆ คน ที่ให้โอกาส ให้ความช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนครู อาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ให้ความรู้ในการศึกษาวิจัย จนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

รัตนา จันทโย

มีนาคม 2545

รัตนา จันทโย 2546: การศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์: กรณี
ศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ปรินญาวิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ) สาขาอุทยานและนันทนาการ ภาควิชาอนุรักษวิทยา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์เสรี เวชชบุษกร, M.F. 108 หน้า

ISBN 974 – 357 – 878 - 1

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการมา
เยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนความพึงพอใจ
และปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากอุทยานแห่งชาติ
แม่วงก์ และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร แหล่งละ 204 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็น
เครื่องมือ และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) และการวิเคราะห์ถดถอย
พหุ (multiple regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวที่ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว
ทางประวัติศาสตร์ มีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยแรงจูงใจของ
นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไปเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ได้แก่ การสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด
คิดเป็นร้อยละ 46.6 และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ได้แก่ ความต้องการเรียนรู้ศึกษาศิลป/
วัฒนธรรม และการพักผ่อนร่วมกับเพื่อน และครอบครัว ในจำนวนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 33.3

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับความพึงพอใจจากการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแหล่งจาก
การศึกษาพบว่าประสบการณ์ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาด
หวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น การรับรู้เกี่ยวกับสภาพ
แวดล้อม และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนัก
ท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่อง
เที่ยวมากที่สุด ในอุทยานแห่งชาติแม่วงก์คือ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
ส่วนในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนัก
ท่องเที่ยวกลุ่มอื่น

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

24 / 1.1. / 2546

Rattana Chantayo 2003: A Comparative Study of Motivation and Satisfaction of Visitors to Nature Based and Historical Recreation Areas: A Case Study of Mae Wong National Park and Kamphaeng Phet Historical Park. Master of Science (Parks and Recreation), Major Field: Parks and Recreation, Department of Conservation.

Thesis Advisor: Mr. Seri Vejaboosakorn , M.F. 108 pages.

ISBN 974 – 357 – 878 - 1

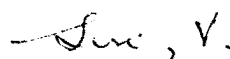
The objectives of this research were to compare motivation of visitors to nature-based and historical recreation areas and to determine visitors' satisfaction and factors influencing the satisfaction. Questionnaire was used to obtain survey data. Four hundred and eight visitors were chosen to participate in the survey; 204 of each park. Descriptive statistics, Chi-square test, and Multiple Regression analysis were used to analyze the data.

The study found that the motivation of visitors to nature-based and historical recreation areas were significantly different. The majority of visitors to Mae Wong National park (about 46%), the representative of nature-based recreation areas, needed to be close to nature. While those who visited Kamphaeng Phet historical Park, the representative of historical recreation area, needed to study history and local culture and to spend time with friends and family at an equal percent (about 33.3 % of each category of motivation)

Most visitors satisfied with their visit to both recreation areas. It was found that recreation experience, information about recreation areas, expectation about the areas, perception about behavior of other visitors, perception about the environment within recreation areas, and opinion toward the appropriateness of entrance fees all together significantly influenced visitors' s satisfaction. Perception about the environment was the most influencing factor affecting visitor's satisfaction for Mae Wong National park and perception about behavior of other visitors was the most influencing factor for Kamphaeng Phet historical park.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

84 / Nov / 2003

สารบัญ

หน้า

สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	5
แรงจูงใจ	5
ความพึงพอใจ	14
การรับรู้	17
นักท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว	19
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	22
พื้นที่ศึกษา	29
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
สมมติฐานการวิจัย	44
อุปกรณ์และวิธีการ	45
อุปกรณ์	45
วิธีการ	45
ผลการศึกษา และวิจารณ์ผล	55
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภูมิหลังของนักท่องเที่ยว	55
ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	59
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ และความพึงพอใจ	66
ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิจารณ์ผลการศึกษา	81
สรุป และข้อเสนอแนะ	86
สรุป	86
ข้อเสนอแนะ	89
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	92
ภาคผนวก	103

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวน และร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะสังคมประชากร	56
2	จำนวน และร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะการเดินทางและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	60
3	จำนวน และร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามแรงจูงใจ ความพึงพอใจ	67
4	ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการมาเยือนของนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	74
5	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตามสมมติฐานข้อที่ 2 อุทยานแห่งชาติแม่वंกั	75
6	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุตามสมมติฐานข้อที่ 2 อุทยานแห่งชาติแม่वंกั	76
7	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตามสมมติฐานข้อที่ 2 อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร	78
8	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุตามสมมติฐานข้อที่ 2 อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร	79

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กระบวนการรับรู้	17
2	แผนที่จังหวัดกำแพงเพชรแสดงที่ตั้งพื้นที่ศึกษา	37
3	กรอบตัวแปรตามสมมติฐานข้อที่ 2	44

การศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว
ทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่วงก์
และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

**A Comparative Study of Motivation and Satisfaction of Visitors to Nature Based and
Historical Recreation Areas: A Case Study of Mae Wong National Park
and Kamphaeng Phet Historical Park**

คำนำ

ประเทศไทยเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ ภูเขา น้ำตก และทะเล เป็นประเทศที่มีสมบัติวัฒนธรรมอันแสดงถึง ความมีอารยธรรมเก่าแก่มาเป็นเวลาช้านาน โบราณวัตถุและโบราณสถาน เป็นพยานหลักฐานอันสำคัญ ที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง ในดินแดนแห่งนี้ในอดีต ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าดินแดนอื่นใดในโลก จะเห็นได้ว่าทุกภูมิภาคต่างๆ ของประเทศล้วนแต่มีโบราณสถาน โบราณวัตถุที่เป็นเครื่องยืนยัน ถึงความเก่าแก่ของบ้านเมือง ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ ดังกล่าว ก่อให้เกิด เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ชวนประทับใจ ให้นักท่องเที่ยวได้ สัมผัสกับธรรมชาติและวิถีชีวิตคนไทยในดินแดนต่างๆ แหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ และทาง ประวัติศาสตร์จึงเป็นที่นิยมอย่างมากของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพราะแหล่งท่องเที่ยว เหล่านี้มีอยู่เป็นจำนวนมากและกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งจากสถิติรวมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางไป เยือนอุทยานแห่งชาติทั้งทางบกและทางทะเลในปี พ.ศ. 2543 มีจำนวนทั้งสิ้น 16,292,275 คน (กรมป่า ไม้, 2543) และสถิติผู้เข้าชม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ในปีเดียวกัน จำนวน 5,668,917 คน (สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, 2543) ซึ่งรายได้ที่เกิดจาก การท่องเที่ยวนอกจากจะมีส่วนสำคัญยิ่งในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมแล้ว ยังเป็นการ สร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย

การศึกษาถึงแรงจูงใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เป็นการวิจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อ การจัดการแหล่งนันทนาการทุกประเภท เพราะจะทำให้ทราบถึงความความต้องการของนักท่องเที่ยว ความรู้สึกที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการเดินทางมาท่องเที่ยว รวมไปถึงปัจจัยที่ส่งผลถึงความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวในการ ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางประวัติ

ศาสตร์วัฒนธรรม ที่นอกจากจะเป็นประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่แล้ว ยังเป็นการตอบสนองความต้องการด้านนันทนาการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดี ด้านนันทนาการจากการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดจิตสำนึกที่ดีด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรของนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังค่านิยมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของไทยที่นับวันจะถูกกลืนเลือนไปพร้อมๆ กับการเข้ามาแทนที่ของวัฒนธรรมของชาติอื่น

จังหวัดกำแพงเพชร เป็นเมืองเก่าที่นับว่ามีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดีเป็นเมืองที่ตั้งของเมืองโบราณหลายเมือง มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มากมาย เช่น กำแพงคูเมือง ป้อมปราการ วัด ปัจจุบันจังหวัดกำแพงเพชรนอกจากจะมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เพราะมีโบราณสถานเก่าแก่ ซึ่งก่อสร้างด้วยศิลาแลงหลายแห่งรวมอยู่ใน “อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร” แล้วยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามอีกหลายแห่งด้วยกัน ได้แก่ อุทยานแห่งชาติคลองลาน อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า อุทยานแห่งชาติแม่่วงก์ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสน-เขาสนามเพ็ริง

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรม เป็นทรัพยากรที่สำคัญ และมีคุณค่ายิ่งของชาติ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความคิด อุดมการณ์ ชีวิตจิตใจ และพัฒนาการทางสังคมของประชาชน ในแต่ละยุคแต่ละสมัย ที่สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนเป็นสื่อประสาน รวมความสำนึก ภาคภูมิใจ ในอารยธรรมอันยิ่งใหญ่ ที่บรรพชนได้สรรสร้างไว้เป็นมรดกสืบมา ในแต่ละปีจึงมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางมาสัมผัสกับวัฒนธรรม และเรียนรู้วิถีชีวิตของคนไทย จากสถิตินักท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2544 พบว่ามีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เป็นจำนวนทั้งสิ้น 247,905 คน (สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, 2544) และสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดกำแพงเพชร อุทยานแห่งชาติแม่่วงก์จัดว่าเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีความหลากหลายของกิจกรรมนันทนาการให้นักท่องเที่ยวได้เลือกประกอบค่อนข้างมาก จึงมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากสถิตินักท่องเที่ยว ในระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544 พบว่ามีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนอุทยานแห่งชาติแม่่วงก์ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 471,151 คน (ส่วนอุทยานแห่งชาติ, 2544) จึงอาจกล่าวได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทั้งสองแหล่งดังกล่าวจึงเป็นตัวแทนที่ดีในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ความพึงพอใจ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องบางประการ ได้แก่ ประสบการณ์ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในกลุ่มอื่น การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม โดยกำหนดขอบเขตในส่วนของพื้นที่ศึกษา และประชากรไว้ดังนี้

1. พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
2. ประชากรที่ทำการศึกษา กำหนดให้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เข้ามาในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร และอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ในช่วงที่ทำการเก็บข้อมูล

นิยามศัพท์

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ หมายถึง อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร

นักท่องเที่ยวน หมายถึง บุคคลชาวไทยที่เข้ามาเยี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์ และอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีความรู้ในระดับของการอ่านออกเขียนได้ และมีอายุ 15 ปี ขึ้นไป

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวน หมายถึง ความรู้สึกที่นักท่องเที่ยวนได้รับจากการเดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร และอุทยานแห่งชาติแม่วงก์

แรงจูงใจ หมายถึง วัตถุประสงค์หลักในการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวนของนักท่องเที่ยวน ได้แก่ เพื่อจะได้มีโอกาสเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติ เพื่อจะได้มีโอกาสเรียนรู้ศึกษาศิลป/วัฒนธรรม เพื่อจะได้มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้มีโอกาสผจญภัย ได้มีโอกาสพบปะผู้คนใหม่ๆ ได้ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวนที่ไม่เคยเยือนมาก่อน เพื่อหาความสงบ/หลีกเลี่ยงความวุ่นวาย และเพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและ/หรือ สมาชิกในครอบครัว

ประสบการณ์ด้านนันทนาการ หมายถึง จำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวนเดินทางไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวน

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวน หมายถึง จำนวนครั้งในการที่นักท่องเที่ยวนได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวน

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวน หมายถึง ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวนเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ในพื้นที่ศึกษา

การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนกลุ่มอื่นๆ หมายถึง ความรู้สึกที่มี ต่อลักษณะการแสดงออกของนักท่องเที่ยวนกลุ่มอื่น

การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวน หมายถึง ความรู้สึก ต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวน

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนต่อค่าธรรมเนียม หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวนจ่ายจริงเพื่อเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวน

การตรวจเอกสาร

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
  - 1.1 แรงจูงใจ
  - 1.2 ความพึงพอใจ
  - 1.3 การรับรู้
  - 1.4 นักท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
  - 1.5 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
2. พื้นที่ศึกษา
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แรงจูงใจ

แรงจูงใจ (motivation) มีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการคือ เป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรม และกำหนดทิศทางของพฤติกรรม สิ่งซึ่งกระตุ้นให้อินทรีย์ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างมีจุดหมายปลายทาง ซึ่งอาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอกก็ได้ (กฤษณา, 2530) โดยประทุม (2522) ให้คำจำกัดความไว้ว่าแรงจูงใจหมายถึง สถานการณ์ภายในซึ่งไปกระตุ้น และริเริ่มกิจกรรมการเคลื่อนไหว แล้วทำให้เกิดพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายที่ได้วางไว้ แรงจูงใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้อินทรีย์กระทำพฤติกรรม และยับยั้งไม่ให้เกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของอินทรีย์และเป็นเครื่องชี้แนวทางที่พฤติกรรมนั้นจะแสดงออกด้วย (ประพันธ์ และ อุดม, 2525) ส่วน พวงเพชร (2529) กล่าวว่าแรงจูงใจ คือ สิ่งใดๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำขึ้น ในขณะที่พงษ์พันธ์

(2542) ได้สรุปว่า การจงใจเป็นกระบวนการที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าให้มีพฤติกรรมมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทาง ถ้ามีแรงจูงใจมากพฤติกรรมจะมีมาก ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์จึงเกิดจากแรงจูงใจเป็นสำคัญ โดยที่แรงจูงใจ อาจเกิดได้จากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล นั้นๆ เอง โดยสิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ความรู้สึกต้องการ หรือขาดอะไรบางอย่าง จึงเป็นพลังชักจูงหรือกระตุ้นให้มนุษย์ประกอบกิจกรรม ซึ่งแรงจูงใจนี้อาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอกแต่เพียงอย่างเดียวหรือทั้งสองอย่างพร้อมกันได้ (สายชล, 2540)

อาจสรุปความหมายของแรงจูงใจออกได้เป็น 2 ประการ คือ (ศรีสุนทร, 2530)

1. แรงจูงใจ หมายถึงสภาวะที่บุคคลถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายปลายทางที่วางไว้
2. แรงจูงใจ หมายถึงแรงขับที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้

สภาวะที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ เป็นการจูงใจ (อาริดา, 2539)

Atkinson (1964) กล่าวว่า แรงจูงใจคือ อิทธิพลในปัจจุบันต่อทิศทาง ความเข้มแข็งคงทนของการกระทำ ซึ่งหมายถึงสิ่งที่ทำให้เกิดการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ มีการกระทำจริงๆ และกระทำเป็นระยะเวลานาน แรงจูงใจภายในที่ทำให้พลังกระตุ้น หรือเคลื่อนไหว และนำหรือเป็นช่องทางให้พฤติกรรมดำเนินสู่เป้าหมาย และแรงจูงใจหรือแรงขับนี้อาจจะเป็นภาวะรู้สำนึก (conscious) หรือ ภาวะไร้สำนึก (unconscious) ก็ได้แรงจูงใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นภายใน เช่น ความหิว ความกระหาย ความเหนื่อย เป็นต้น (Barelson and Steiner อ้างโดย พวงเพชร, 2537) ส่วนGellerman (1968) กล่าวว่า แรงจูงใจ คือ ความมุ่งมั่นในการกระทำเพื่อดำเนินสู่เป้าหมายที่กำหนด และมีการใช้พลังที่พอเหมาะ โดยเฉพาะเพื่อให้ความมุ่งมั่นนั้นบรรลุเป้าหมายได้ และMcCellnd (1953) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นการแสดงออกให้เห็นถึงสภาพอารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งเร้าให้ปรากฏเป็นพฤติกรรมออกมาเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมาย การเกิดอารมณ์พึงพอใจหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลนั้น Morgan and King (1971) ยังได้กล่าวถึงความหมายของแรงจูงใจด้วยว่า แรงจูงใจ คือ กลวิธีหรือเหตุผลที่บุคคลนำมาใช้เป็นแนวทางในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้บรรลุตามเป้าหมาย Murray (อ้างโดย สถิต, 2529) กล่าว

ว่า แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบภายใน ซึ่งกระตุ้น หรือนำทางหรือเป็นตัวรวมพฤติกรรมต่างๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ เราจะอนุมานเกี่ยวกับแรงจูงใจได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา เมื่อรวบรวมความหมายของนักจิตวิทยาหลายๆความหมาย พบว่า แรงจูงใจจะมีลักษณะเฉพาะ 3 ประการคือ 1) พฤติกรรมของมนุษย์ที่ถูกกระตุ้นให้เกิดพลัง 2) พฤติกรรมนี้มีทิศทาง 3) พฤติกรรมนี้คงอยู่ได้ เพราะอะไร (Steers and Porter, 1983)

ถึงแม้ว่าแรงจูงใจจะมีความหมายแตกต่างกันออกไปในความคิดของนักจิตวิทยาแต่ละท่าน แต่ความหมายโดยนัยแล้วก็คล้ายคลึงกันอยู่นั่นเอง โดยสรุปแล้วแรงจูงใจหมายถึง กระบวนการทางจิตที่เป็นผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น แสดงความพึงพอใจ สนใจ หรือเต็มใจที่จะกระทำกิจกรรมนั้นๆ ในชีวิตประจำวันของเราจะพบว่าสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้คนเกิดความมานะพากเพียรตั้งใจทำงาน บุคคลนั้นจะต้องได้รับการจูงใจ เพราะการจูงใจเป็นการผลักดันให้คนเราประกอบกิจกรรม หรือกระทำสิ่งต่างๆ

แรงจูงใจของบุคคลสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ (ดวงเดือน, 2528) คือ

1. แรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการและอยากจะแสดงพฤติกรรมบางสิ่งบางอย่างด้วยเหตุผลและความชอบของตัวเอง บุคคลที่มีการจูงใจภายในนี้จะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ด้วยความพอใจและยินดีในงานของตน
2. แรงจูงใจภายนอก (extrinsic motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอก ทำให้มองเห็นจุดหมายและนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมของบุคคล โดยทั่วไป พฤติกรรมของบุคคลมักจะได้รับการจูงใจจากภายนอกเกือบทั้งสิ้น

พวงเพชร (2537) กล่าวว่า ขั้นตอนแห่งการเกิดแรงจูงใจหรือกระบวนการของแรงจูงใจประกอบด้วยขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกัน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นความต้องการ (need stage) ความต้องการเป็นภาวะขาดสมดุลที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลขาดสิ่งที่จะทำให้ส่วนต่างภายในร่างกายดำเนินไปตามปกติ

2. **ขั้นแรงขับ (drive stage)** ความต้องการในขั้นแรกนั้น กระตุ้นให้เกิดแรงขับ คือเมื่อเกิดความต้องการแล้ว บุคคลจะนิ่งเฉยอยู่ไม่ได้ ซึ่งเมื่อเกิดภาวะนี้ เรียกว่า เกิดแรงขับ ระดับความกระวนกระวายจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความต้องการด้วย แรงขับมีทั้งที่เกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องเรียนรู้ เช่น ความหิว กระจาย และ มีทั้งที่เกิดจากการเรียนรู้ เช่น ความต้องการทางสังคม เศรษฐกิจ สติปัญญา ฯลฯ

3. **ขั้นพฤติกรรม (behavior stage)** เมื่อเกิดความกระวนกระวายขึ้น ความกระวนกระวายนั้นจะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา แรงขับจะเป็นพลังให้แสดงพฤติกรรมได้รุนแรงมากน้อยแตกต่างกัน

4. **ขั้นลดแรงขับ (drive reduction stage)** เป็นขั้นสุดท้ายคือแรงขับจะลดลงภายหลังการเกิดพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการแล้ว

ประเภทของแรงจูงใจสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท (พวงเพชร, 2537) ได้แก่

1. **แรงจูงใจทางด้านสรีรวิทยา (physiological motive)** เป็นแรงจูงใจที่พยายามผลักดันให้มนุษย์ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานทางกายภาพของตน ความต้องการต่างๆ เหล่านี้ได้แก่ ความต้องการความหิว ความต้องการความกระจาย ความต้องการทางเพศ การนอนหลับพักผ่อน ความต้องการออกซิเจน เป็นต้น

2. **แรงจูงใจทางด้านจิตวิทยา (psychological motive)** เป็นแรงจูงใจที่นอกเหนือจากความต้องการขั้นพื้นฐาน มนุษย์จะต้องการความรัก ความเข้าใจ ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การหลีกเลี่ยงความอับอาย เป็นต้น

สมบุรณ์ และชัยโรจน์ (2518) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในทางจิตวิทยาว่ามีอยู่ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. **แรงกระตุ้น (motives)** หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคล ได้แก่ แรงขับ ความต้องการ ความจำเป็น การอยู่ในสภาพความพร้อม ความสนใจ และจุดประสงค์ สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นตัวการทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อันใดอันหนึ่ง

2. เครื่องล่อ (incentives) หมายถึง สิ่งกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาซึ่งอยู่ภายนอกตัวบุคคล อาจมีลักษณะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้

Murray (อ้างโดย สถิต, 2529) กล่าวว่า แรงจูงใจของคนเราเกี่ยวข้องกับความต้องการ 20 ประการดังนี้

1. ความต้องการยอมรับโทษ (abasement)
2. ความต้องการความสำเร็จ (achivement)
3. ความต้องการผูกไมตรีกับผู้อื่น (affiliation)
4. ความต้องการที่จะก้าวร้าว (aggression)
5. ความต้องการที่จะพึ่งตนเอง (autonomy)
6. ความต้องการที่จะเอาชนะอุปสรรค หรือภาวะเงื่อนไขต่างๆ (counteraction)
7. ความต้องการปกป้องตนเอง (defendance)
8. ความต้องการความยกย่อง (deference)
9. ความต้องการมีอำนาจเหนือคนอื่น (dominance)
10. ความต้องการแสดงออก (exhibition)
11. ความต้องการที่จะปลอดภัย (harm avoidance)
12. ความต้องการที่จะพ้นจากความอับอายต่างๆ (infavoidance)
13. ความต้องการที่จะช่วยเหลือผู้อื่น (nurturance)
14. ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (order)
15. ความต้องการที่จะสนุกสนาน (play)
16. ความต้องการที่จะไม่ยึดถือสิ่งรอบข้าง (rejection)
17. ความต้องการขอความช่วยเหลือ (succour)
18. ความต้องการทางเพศ (sex)
19. ความต้องการสิ่งประทับใจ (sentience)
20. ความต้องการที่จะรู้เห็น และเข้าใจสิ่งต่างๆ (understanding)

ความต้องการที่กล่าวมา 20 ประการนี้ มีอิทธิพลที่สามารถจูงใจมนุษย์ได้มากมายเหลือคณานับ

จากแนวคิดที่ว่าแรงจูงใจเกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการ ทฤษฎีแรงจูงใจในช่วงแรกจึงมุ่งอธิบายการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ และการเกิดความพึงพอใจ ต่อจากนั้นได้มีการวิวัฒนาการกว้างขวางมากยิ่งขึ้น มีการนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กันหลายๆ ทฤษฎีและแพร่หลายมากมายจนเป็นที่รู้จัก ดังนี้

ทฤษฎีการจูงใจของ Maslow (Maslow, 1970)

Maslow ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ไว้ 3 ประการคือ

1. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนี้จะมีอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วก็จะเกิดความต้องการอย่างอื่นอีก
2. เป็นความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง
3. ความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปสูงตามลำดับความสำคัญ เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการขั้นสูงก็จะตามมา

ความต้องการของมนุษย์มีลำดับ 5 ประการดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (physiological needs) เป็นสิ่งจำเป็นต่อการมีชีวิตรอดของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อุณหภูมิที่เหมาะสม เป็นต้น
2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง (safety needs)
3. ความต้องการทางด้านสังคม ความรัก การยอมรับพวกพ้อง (social needs) เป็นความต้องการรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ได้รับการยอมรับและมีความสำคัญต่อกลุ่มซึ่งเป็นความต้องการทางด้านความรัก ความเป็นเจ้าของและความรักใคร่
4. ความต้องการมีชื่อเสียงมีฐานะเด่นในสังคม (esteem needs) เป็นความต้องการ การยอมรับ การยกย่องให้เกียรติ ซึ่งจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกว่าคุณค่า

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิด (self-actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดในชีวิตของคน เป็นความต้องการความสำเร็จ หรือการที่รู้สึกว่าได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่ตนเองมี หรือที่เรียกว่า สัจจะแห่งตน

ทฤษฎีความต้องการของ McClelland (McClelland, 1985)

McClelland (1985) กล่าวว่า บุคคลมีความต้องการแตกต่างกัน และเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ไม่ใช่สิ่งที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม McClelland เห็นว่าการจูงใจโดยทั่วไปของคน จะมาจากความต้องการ 3 ประการ

1. ความต้องการอำนาจหรือแรงจูงใจใฝ่อำนาจ (need for power) หมายถึงบุคคลต้องการมีอำนาจ เพื่อมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ต้องการเป็นผู้นำในการตัดสินใจ
2. ความต้องการความผูกพัน หรือแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ (need for affiliation) หมายถึงบุคคลต้องการการยอมรับ ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
3. ความต้องการความสำเร็จ หรือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (need for achievement) บุคคลต้องการทำงานต่างๆ ให้เต็มที่และดีที่สุด เพื่อความสำเร็จ

การจูงใจตามแนวคิดของ McGregor (ถวัลย์, 2543)

McGregor ให้แนวคิดว่าการบังคับบัญชาของผู้บริหารแต่ละคนนั้นจะขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผู้ใต้บังคับบัญชาว่าเป็นอย่างไร แมกเกรเกอร์ได้ตั้งทฤษฎี X และทฤษฎี Y ขึ้น สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎี X ได้ตั้งข้อสมมุติฐานว่า

1. ธรรมชาติโดยทั่วไปของมนุษย์ไม่ชอบทำงาน พยายามหลบหลีกบิดพลิ้วเมื่อมีโอกาส

2. มนุษย์มีนิสัยเกียจคร้านจึงต้องอาศัยวิธีการข่มขู่ ควบคุม หรือบังคับให้ทำงานตาม วัตถุประสงค์

3. โดยทั่วไปนิสัยมนุษย์ชอบทำงานตามคำสั่ง ต้องการจะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ

ทฤษฎี Y ได้ตั้งข้อสมมุติฐานว่า

1. การที่ร่างกายและจิตใจได้พยายามทำงานนั้น เป็นการตอบสนองความพอใจอย่างหนึ่ง
2. มนุษย์ชอบนำตนเอง ควบคุมตนเอง
3. มนุษย์ผูกพันตนเองกับงาน ก็เพื่อหวังรางวัลหรือสิ่งตอบแทน
4. มนุษย์โดยทั่วไปจะเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านการยอมรับ และความรับผิดชอบ
5. มนุษย์ทั้งหลายย่อมมีคุณสมบัติที่ดีกระจายอยู่ทั่วไปทุกคน เช่น มีมโนภาพ มีความเฉลียวฉลาด และว่องไว มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ
6. มนุษย์มีสมรรถภาพในการทำงาน และมีความคิดสร้างสรรค์

ทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg (อ้างโดย สายฝน, 2540)

เป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย มีชื่อว่า motivation - hygiene theory โดย Herzberg ได้ทำการสัมภาษณ์นักบัญชี และวิศวกรจำนวนประมาณ 200 คน จากโรงงานอุตสาหกรรม 11 แห่ง ผลสรุปก็คือมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึที่ดี และไม่ดีของพนักงาน 2 ประเภท คือ ปัจจัยจูงใจ (motivator factors) และปัจจัยสุขอนามัย (hygiene factors)

1. ปัจจัยจูงใจ (motivator factors) เป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับงานที่ทำ คนจะถูกจูงใจให้เพิ่มผลผลิต และทำให้คนพอใจในงานที่ทำ จากปัจจัยนี้ ปัจจัยจูงใจได้แก่

- ความสำเร็จในการทำงาน
- การได้รับความยกย่องในผลงาน
- ลักษณะของงาน
- ความรับผิดชอบในงาน
- ความเจริญเติบโตในตนเองและในอาชีพ

ปัจจัยจูงใจนี้ทำให้คนมีความรู้สึกในด้านดี เป็นสิ่งจูงใจให้คนทำงานอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ การขาดปัจจัยนี้มีผลน้อยมากต่อความไม่พอใจในการทำงาน

2. ปัจจัยสุขอนามัย (hygiene factors) เป็นปัจจัยที่มีใช้สิ่งจูงใจในการเพิ่มผลผลิต แต่จะเป็นปัจจัยเบื้องต้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในงานที่ทำอยู่ ปัจจัยสุขอนามัย ได้แก่

- ค่าจ้าง เงินเดือน
- นโยบายและการบริหารขององค์กร
- การบังคับบัญชา
- สภาพการทำงาน
- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร
- ความมั่นคงในงาน
- สถานภาพในการทำงาน

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่เรียกว่า ปัจจัยอนามัย นั้นจะมีผลกระทบกระเทือนต่อความไม่พอใจในงานที่ทำ ส่วนปัจจัยจูงใจจะมีผลกระทบต่อความพึงพอใจในงานที่ทำซึ่งปัจจัยค่าจ้างจะช่วยทำให้คนสามารถหลีกเลี่ยงจากสิ่งทำให้เกิดความไม่พอใจต่างๆ ส่วนปัจจัยจูงใจจะทำให้คนมีความสุขหรือความพอใจในงานที่ปฏิบัติอยู่

Robert (อ้างโดย ชาญชัย, 2526) ได้อธิบายถึงเหตุจูงใจ (motivation) ที่ทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งจำแนกเป็น 4 ประการคือ

1. มุลเหตุจูงใจทางด้านร่างกายหรือกายภาพ ในลักษณะนี้หมายถึง ความต้องการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนร่างกาย เช่น เข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา หรือรักษาสุขภาพ เช่น พักผ่อนตากอากาศ ชายทะเล หรือร่วมกิจกรรมเพื่อความบันเทิงต่างๆ เป็นต้น
2. มุลเหตุจูงใจทางด้านวัฒนธรรม ในลักษณะนี้ หมายถึง ความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ในประเทศอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปวัฒนธรรม นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ประติมากรรม หรือวิถีชีวิต และประเพณีต่างๆ เป็นต้น
3. มุลเหตุจูงใจทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในลักษณะนี้หมายถึง ความต้องการที่จะพบปะผู้คนใหม่ๆ หรือพบปะเพื่อนเก่า หรือญาติพี่น้อง รวมไปถึงการหลบหนีจากสภาพชีวิตประจำวันอันจำเจซ้ำซาก ครอบครัวและเพื่อนบ้าน เพื่อไปพบและทำความรู้จักมักคุ้นกับเพื่อนใหม่
4. มุลเหตุจูงใจทางด้านสถานภาพและเกียรติภูมิ ในลักษณะนี้หมายถึง ความต้องการที่จะพัฒนาตัวเองให้มีฐานะและเกียรติภูมิสูงขึ้น การเดินทางในลักษณะนี้จะเป็นในด้าน การศึกษา การประชุม และการติดต่อทางธุรกิจ เป็นต้น ที่จะเป็นการช่วยยกระดับสถานภาพหรือเกียรติยศชื่อเสียงของตนให้สูงขึ้น

2 ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ โดยทั่วไปตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “satisfaction” ซึ่งมีนักวิชาการต่างๆ ได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้ กนกพร (2541) ได้ให้ความหมายของคำว่าความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในทางที่ดีของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเป็นทำที่ความรู้สึก ความคิดเห็น ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ภายหลังจากที่ได้รับประสบการณ์จากสิ่งนั้นมาแล้ว ในลักษณะบวก คือ พอใจ นิยม ชมชอบ สนับสนุน หรือ เจตคติที่ดีของบุคคล เมื่อเขาได้รับการตอบสนองความต้องการ ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองแล้ว ความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น (สนิท, 2539) ความพึงพอใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ และความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง (วิชัย, 2531) ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ และความรู้สึกพึงพอใจจะลดลง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนอง ระดับความ

พึงพอใจจะแตกต่างกันเมื่อได้รับปัจจัยหรือองค์ประกอบอื่นๆ ที่ต่างกัน (มนตรี, 2531) และสำหรับ ความพึงพอใจตามความหมายของพจนานุกรมทางด้านจิตวิทยา (Chaplin, 1968) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า เป็นความรู้สึกของผู้ที่มารับบริการต่อสถานบริการตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าไปติดต่อขอรับบริการในสถานบริการนั้นๆ ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจ (satisfaction) กันมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยเกิดขึ้นในอังกฤษ ยุโรปรวมทั้งสหรัฐอเมริกา โดยหัวข้อเรื่องที่สำคัญที่มักถูกศึกษา ได้แก่ การมุ่งตอบคำถามที่ว่าทำอะไรจึงจะเอาชนะความจำเจและความน่าเบื่อของงาน (Oskamps, 1984) นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากการสำรวจแนวความคิดเกี่ยวกับ ความพึงพอใจ พอจะสรุปความหมายได้ 3 นัย คือ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ผลการปฏิบัติจริงเป็นไปตามที่บุคคลได้คาดหวังไว้
2. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ
3. ความพึงพอใจ หมายถึง การทำงานที่ทำเป็นไปตาม หรือตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

ทัศนคติและความพอใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใด สามารถใช้แทนกันก็ได้ เพราะสองคำนี้จะหมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจ และทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น (Vroom, 1964) หรือเป็นความรู้สึก (feeling) มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย (Woman อ้าง โดย คำนิง, 2524)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึงทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นความพึงพอใจและทำให้บุคคลเลือกในการที่จะปฏิบัติต่อสิ่งนั้น

ทฤษฎีความพึงพอใจ Shelley (อ้าง โดย กุณทลทิพย์, 2526) สรุปได้ว่า คือทฤษฎีที่ว่าด้วยความรู้สึก 2 แบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกทางบวกคือ ความรู้สึกที่อาจเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ซับซ้อน และความสุขนี้ก็มีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่นๆ ส่วนความรู้สึกทางลบจะตรงข้ามกัน โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ ความพึงพอใจ

สามารถแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกทางบวกแบบต่างๆ ได้ และความรู้สึกทางบวกนี้ ยังเป็นตัวช่วยให้เกิดความพึงพอใจเพิ่มขึ้นได้อีก

ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวก และความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้ เรียกว่า ระบบความพอใจ

การวิเคราะห์ระบบความพอใจ คือการศึกษาว่าทรัพยากร (resource) หรือสิ่งเร้าแบบใด เป็นที่ต้องการในการที่จะทำให้เกิดความพอใจ และความสุขแก่มนุษย์ ความพอใจจะเกิดได้มากที่สุด เมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน แต่เนื่องจากทรัพยากรในโลกนี้มีอยู่จำกัด ดังนั้น ความพอใจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุดเมื่อมีการจัดการทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสมและสภาพแวดล้อม ภายนอกก็เป็นทรัพยากรของระบบความพอใจอันหนึ่ง

ปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดการตอบรับในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ 1) ลักษณะของบุคคลผู้ตอบรับสภาพแวดล้อม 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ทำให้เกิดการตอบรับ 3) การรับรู้ของบุคคล 4) การประเมินสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น 5) ความพอใจในสภาพแวดล้อม 6) พฤติกรรมของบุคคลเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม การที่บุคคลจะรับสภาพแวดล้อมใดๆ ขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพและมาตรฐานของบุคคลนั้น การประเมินผลความพอใจ และพฤติกรรม การแสดงออกของบุคคลจะเกิดภายหลังการรับรู้ การประเมินผลการแสดงออกนี้จะสะท้อนว่า บุคคลนั้นมีความพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้นหรือไม่ (Newman อ้างโดย กุณฑลทิพย์, 2526)

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกายภาพ กับผู้ใช้สภาพแวดล้อมนั้นจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสภาพแวดล้อมกายภาพนั้นให้ตรงต่อความพึงพอใจของผู้ใช้สภาพแวดล้อม ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้สภาพแวดล้อมอย่างมีระบบที่ดีจะได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจ วางนโยบาย แผนงานเพื่อการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและถ้ามีการศึกษาอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาพอสมควรแล้ว การศึกษาเหล่านี้จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาคเอกชน และภาครัฐในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกายภาพไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นได้ (เสาวณิต, 2533)

การที่นักท่องเที่ยง ได้รับความพอใจ ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว มากที่สุด จากการเดินทางมาท่องเที่ยววันนั้น เป็นการวัดความสามารถในการรองรับได้ทางจิตวิทยา โดยใช้ความพึงพอใจเป็นพื้นฐานในการวัด (Heberlein อ้างโดย สิทธิรัตน์, 2531)

3 การรับรู้

การที่คนเราจะรู้จักเกี่ยวกับโลกที่เราอาศัยอยู่ได้ค่านั้นเป็นเรื่องของการตีความหมาย หรือ การแปลความ หรือการให้ความหมายกับสิ่งที่เขาได้รับ โดยผ่านประสาทสัมผัสออกเป็นส่วนใดที่มีความหมาย หรือที่รู้จักเข้าใจ กระบวนการแปลความหมาย โดยผ่านประสาทสัมผัสดังกล่าวนี้ เรียกว่า “การรับรู้” หรือ “perception” จึงอาจกล่าวได้ว่า การรับรู้หมายถึง ภาพของโลกภายนอกที่บุคคลแต่ละคนมองเห็นในจินตนาการของตนเอง และการรับรู้มีอิทธิพลที่สามารถนำไปสู่การกระทำต่างๆ ของบุคคล (จำเนียร, 2516)

กระบวนการของการรับรู้จะเริ่มด้วยบุคคลรับเอาสิ่งเร้าต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าเป็นการรับรู้ทางสรีระทำให้เกิดความรู้สึก (sense) ขึ้นมาก่อน แล้วแต่ละคนก็จะแปลความหมายออกมา จากความรู้สึกนั้นๆ ตามภูมิหลัง (background) ของตนเองซึ่งเกิดจากหลายๆ สิ่งประกอบกัน เช่น อายุ เพศ ฐานะ การศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ อารมณ์ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ และยังเพิ่มค่านิยมและทัศนคติของตนเองเข้าไปอีกทำให้เกิดความรู้สึกหรือความเข้าใจอย่างแท้จริง และทำให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งที่ได้พบเห็นตามที่ตน “รับรู้” (เรื่องศักดิ์, 2542) ซึ่งดุสิต (2530) ยังกล่าวอีกว่า การรับรู้คือ การสัมผัสที่มีความหมาย การรับรู้เป็นการแปลหรือตีความหมายแห่งสัมผัสที่ได้รับ เป็นสิ่งหนึ่ง สิ่งใดที่มีความหมาย ที่รู้จักและเข้าใจ ซึ่งในการแปลหรือตีความหมายนี้จำเป็นที่อินทรีย์จะต้องใช้ ประสบการณ์เดิมหรือความชัดเจนที่มีมาแต่อดีต ถ้าไม่มีความรู้เดิมที่ดี หรือลืมเรื่องนั้นๆ ไปแล้วที่ดี ก็จะไม่มีการรับรู้กับสิ่งเร้านั้นๆ จะมีแต่การสัมผัสกับสิ่งเร้าเท่านั้นซึ่งกระบวนการแปลหรือตีความหมาย โดยประสาทสัมผัสของร่างกายไปสู่การรับรู้ที่สมอง และจะแสดงผลของการรับรู้ออกมาเป็นรูปแบบของพฤติกรรมแต่ละบุคคล ดังนั้น การรับรู้จึงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ (บัณฑิต, 2542) นอกจากนี้การรับรู้อาจหมายถึง ความสามารถในการเห็นในการได้ยินหรือการเข้าใจสิ่งต่างๆ (Crowther, 1995) และตามพจนานุกรมของ Webster (อ้างโดย ศรีพ้อง, 2526) ให้ความหมายของการรับรู้ไว้ว่าหมายถึง การแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจของตนเอง การรับรู้ว่าเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการรวบรวมภายในตนเอง ผ่านประสาทสัมผัสต่างๆ ซึ่งเบื้องต้นจะเป็นภาพรวมทั้งหมดที่ครอบคลุมและกำหนดแต่ละ

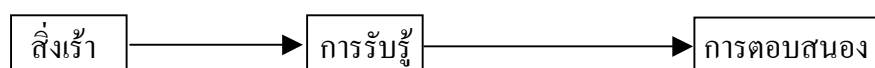
ส่วนไว้ และกระบวนการรวบรวมภาพนี้จะกระจ่างชัดขึ้นท่ามกลางการได้รับข้อมูลข่าวสารการติดต่อจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การรับรู้หมายถึง กระบวนการตีความโดยสมองจากการสัมผัสที่ตนได้รับ โดยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ เช่น ประสบการณ์ และความรู้เดิมของแต่ละบุคคลซึ่งจะถูกส่งต่อไปยังสมอง และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม

การรับรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ดังนี้ (จำเนียร, 2516)

1. การรับรู้ต้องเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของสิ่งเร้า ซึ่งไปกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัสให้เกิดการทำงานขึ้น และส่งรายละเอียดไปยังประสาทสัมผัส เพื่อส่งต่อไปยังสมอง กระบวนการนี้เรียกว่าการสัมผัส
2. การรับรู้ต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับและนำมาประสมกับข้อมูลอื่นๆ กระบวนการนี้เรียกว่า การรับรู้
3. การรับรู้ต้องเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้รับรู้ อันหมายถึง ประสบการณ์เดิม แรงขับ ทักษะคติ บุคลิกภาพ และอื่นๆ ของผู้รับรู้

สติต (2529) ได้อธิบายถึง กระบวนการรับรู้ว่าเป็นกระบวนการระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของบุคคล トラบใดที่ไม่มีสิ่งเร้า จะเกิดการรับรู้ไม่ได้เด็ดขาด การรับรู้จะสมบูรณ์ได้ ต่อเมื่อมีขบวนการวินิจฉัยสั่งการของสมอง จากนั้นจึงเป็นขั้นแสดงอาการตอบสนอง เขียนเป็นขบวนการได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการรับรู้

ที่มา: สติต (2529)

Harvey and Smith (อ้างโดย รัชดา, 2540) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ว่าขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ

1 คุณลักษณะของผู้ถูกรับรู้ หมายถึง บุคลิกลักษณะ รูปร่างหน้าตาของบุคคล ซึ่งนับว่ามีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการรับรู้มาก เพราะเมื่อบุคคลพบผู้ถูกรับรู้ บุคคลมักจะกำหนดคุณสมบัติให้กับผู้ถูกรับรู้

2 สถานการณ์ทางสังคมที่บุคคลนั้นร่วมอยู่ด้วย หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาส่วนประกอบจากเหตุการณ์แล้วบุคคลรับรู้ไปในทางบวกหรือลบก็ได้

3 ลักษณะนิสัยของผู้รับรู้ เป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่ทำให้คนรับรู้แตกต่างกัน คือบุคคลจะรับรู้ผู้อื่นอย่างถูกต้องหรือบิดเบือนจากความเป็นจริง ขึ้นอยู่กับความต้องการและความพอใจ ความสอดคล้องกับความคิดเห็นเดิมหรือความคิดคำนึงที่มาจากประสบการณ์เดิม และสัมพันธภาพส่วนตัวระหว่างผู้รับรู้ และผู้ถูกรับรู้ด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้การรับรู้แตกต่างกันนั้น มีอยู่ 2 ปัจจัยใหญ่ๆ (นาวิน, 2543) คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และประสบการณ์ดั้งเดิม

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความคาดหวัง แรงจูงใจ อารมณ์ ทักษะคิด และบุคลิกภาพ

4 นักท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากท้องถิ่นเป็นถิ่นที่อยู่ปกติของตนไปยังท้องถิ่นอื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2522) และในราชกิจจานุเบกษา (2535) ได้ให้ความหมายของนักท่องเที่ยวว่า หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากท้องถิ่นเป็นถิ่นที่อยู่ปกติของตนไปยังท้องถิ่นอื่นด้วยความสมัครใจและด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่ด้วยการไปประกอบอาชีพหรือหารายได้และให้หมายถึงผู้รับบริการหรือความสะดวกจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวโดยเสียค่าบริการด้วย ซึ่งลักษณะของ

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวพื้นที่ธรรมชาติสามารถจำแนกลักษณะของนักท่องเที่ยวได้ตามพฤติกรรมด้านการใช้พื้นที่นันทนาการแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ (ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2538)

1. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมธรรมชาติและ/หรือการผจญภัย ซึ่งมีลักษณะของกลุ่มดังต่อไปนี้
  - 1.1 แนวโน้มที่จะมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และมีความรับผิดชอบในการใช้พื้นที่
  - 1.2 จำนวนคนต่อกลุ่มไม่ใหญ่นักและไม่ชอบความแออัด
  - 1.3 สนใจกิจกรรมท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยให้คนได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ศึกษาธรรมชาติตลอดจนการผจญภัยอันตื่นเต้น
  - 1.4 ไม่นั่งสิ่งอำนวยความสะดวกที่ฟุ่มเฟือยและมากเกินไปจนเกินความต้องการขั้นพื้นฐานแต่สนใจในธรรมชาติและวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่น
  - 1.5 มีการศึกษาสูง มีรายได้ต่อหัวต่อปีสูง
  - 1.6 ไม่สนับสนุนกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้มาจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
2. กลุ่มนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป มีลักษณะดังนี้
  - 2.1 จะไปเยี่ยมชมในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูง ไม่สนใจในเรื่องความแออัด
  - 2.2 ส่วนใหญ่เป็นการกระทำกิจกรรมเพื่อให้ได้ความสนุกสนาน ความบันเทิง
  - 2.3 ส่วนใหญ่จะไม่สนใจจะปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือไม่รู้จักวิธีการเที่ยวที่เหมาะสมและถูกต้อง

2.4 ขาดความสนใจที่จะเรียนรู้ และต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่หรูหรา ฟุ่มเฟือย

นักทอ่งที่ขั้วแต่ละคนย่อมมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ นั้นเป็นปรัชญาหลักของการศึกษาทางวิทยาศาสตร์สังคม เพราะการศึกษาทางวิทยาศาสตร์สังคม จำเป็นต้องศึกษาบทบาทของสิ่งแวดล้อมต่อพฤติกรรมมนุษย์ และการแสดงทางพฤติกรรมที่มีต่อ สิ่งแวดล้อม บทบาทและพฤติกรรมของมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาระบบสิ่งแวดล้อม (เกษม, 2530) ซึ่งวิลลิสทรี (2526) กล่าวถึงพฤติกรรมมนุษย์ว่า มนุษย์มีพฤติกรรมทางจิตหรือพฤติกรรม ภายในควบคู่กับพฤติกรรมภายนอก มนุษย์มีความรู้สึก มีการรับรู้ มีการเรียนรู้ มีการจำ มีการคิด การตัดสินใจ รวมทั้งเกิดอารมณ์ต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่ภายนอกในการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวัน แต่ด้วยเหตุที่ว่าสังคมมนุษย์ย่อมต้องเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมกายภาพ พฤติกรรมทางจิตจึงมีส่วน เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมกายภาพไม่มากก็น้อยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และGoldenser (1984) ได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมว่า เป็นการกระทำหรือตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของ แต่ละบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ในการสนองตอบต่อสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก รวมทั้ง เป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆ ที่เป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย สังเกตเห็นได้ หรือเป็นกิจกรรมการกระทำ ต่างๆที่ได้ผ่านการใคร่ครวญมาแล้วหรืออาจเป็นไปอย่างไม่รู้สึกรู้ตัว ซึ่งความรู้และความเชื่อของคน มีบทบาทสำคัญต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม (Bendura, 1977)

การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์นั้นจะมีสิ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (ณรงค์, 2522) แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะนิสัยส่วนตัวได้แก่

1.1 ความเชื่อ (belief) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ข้อเท็จจริง คือ คิดว่าความจริงเป็นเช่นนั้น ซึ่งอาจถูกหรือไม่ถูกต้องตามเป็นจริงก็ได้ ความเชื่ออาจได้มาโดย การ เห็น การบอกเล่า การอ่าน และการคิดขึ้นมาเอง

1.2 ค่านิยม (value) หมายถึง สิ่งที่คนนิยม ยึดถือประจําใจ และเป็นสิ่งที่ช่วยตัดสินใจในการเลือก

1.3 ทักษะหรือเจตคติ (attitude) เป็นพลังสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ทักษะคติดีเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ซับซ้อน ต้องอาศัยการตอบสนองออกมาเป็นถ้อยคำหรือพฤติกรรมภายนอก

1.4 บุคลิกภาพ (personality) เป็นส่วนหนึ่งของลักษณะนิสัย และเป็นเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรม

2. สิ่งที่ไม่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ ได้แก่

1.1 สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (stimulus object) เป็นสิ่งที่ทำให้เราแสดงพฤติกรรมออกมาอาจเป็นอะไรก็ได้ เช่น ความหิว หนังสือ คำสอน เสียงปี่น

1.2 สถานการณ์ (situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคล และไม่ใช่มบุคคล ซึ่งอยู่ในสภาพที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม

สุรเชษฐ์ และศิริลักษณ์ (2535) กล่าวว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนั้นจะมีทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของบุคคลและสภาพแวดล้อมในบริเวณนั้นนอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทางพฤติกรรมบางอย่างด้วย ได้แก่ แรงกระตุ้นภายใน (motivation) กลุ่มสังคม ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในอดีตของบุคคลเป็นตัวกำหนด ดังนั้น ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ของพฤติกรรมต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะเป็นประโยชน์เมื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว

5. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีลักษณะเด่นแปลก สวยงาม มีคุณค่าต่อการเข้าไปพักผ่อนหย่อนใจหรือแสวงหาความรู้ (ชูสิทธิ์, 2544)

พื้นที่ธรรมชาตินับว่าเป็นห้องปฏิบัติการสำหรับการเรียนรู้ เป็นพิพิธภัณฑ์ตามธรรมชาติ เพื่อการศึกษาค้นคว้า และยังเป็นสถานที่อำนวยความสะดวกด้านนันทนาการแก่ประชาชนทั่วไป ซึ่ง

ไม่สามารถจะพบเห็นได้ในพื้นที่ลักษณะอื่นๆ ดังนั้น พื้นที่ธรรมชาติจึงมีความหมายและความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ สังคม และประเทศชาติโดยส่วนรวม (สุรเชษฐ์ และศิริลักษณ์, 2535)

พื้นที่ธรรมชาติอันได้แก่ ทุ่งหญ้า ป่าไม้ น้ำตก ถ้ำ เกาะ ชายหาด ลำน้ำ แอ่งน้ำ บ่อน้ำร้อน ธรณีสัณฐานและอื่นๆ ที่มีคุณค่าด้านความงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและสามารถเข้าถึงเพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ลักษณะพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2541)

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อาจแบ่งย่อยออกตามประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ ได้ 2 อย่าง คือ (สมพร, 2538)

1. ทรัพยากรที่เสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้ตามขบวนการธรรมชาติ (renewable) ทรัพยากรประเภทนี้เมื่อใช้แล้วก็เสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้ โดยการคืนรูปตามขบวนการธรรมชาติ แต่อาจสูญสิ้นได้ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า หน้าผา ถ้ำ น้ำตก หาดทราย เกาะ ฯลฯ
2. ทรัพยากรที่เสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้ และไม่มีการสูญสิ้น เช่น แสงแดด อากาศ กระแสน้ำ พลังงานจากแสงอาทิตย์ พลังงานลม ฯลฯ

ทรัพยากรที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ นับว่าเป็นสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว อาจเป็นเพราะความสวยงามหรือความแปลกประหลาด แหล่งท่องเที่ยวอันเกิดจากสภาพแวดล้อมธรรมชาตินี้ อาจแบ่งย่อยออกได้ 4 ประเภท คือ (วรรณนา, 2539)

1. ทิวทัศน์ (scenery) ทิวทัศน์ต่างๆ ทางธรรมชาติทั้งที่สวยงามแปลกประหลาด จะเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปชม เช่น แกรนด์ แคนยอน เป็นต้น
2. สัตว์ป่า (wildlife) ชีวิตความเป็นอยู่ของสัตว์ป่าเป็นสิ่งที่น่าศึกษาหาความรู้ และเป็นส่วนหนึ่งของความงามตามธรรมชาติที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มาก
3. สภาพภูมิอากาศ (climate) แสงแดด สายลม อากาศอบอุ่น หรือหิมะตกในฤดูหนาว ตลอดจนลักษณะที่แตกต่างไปจากลักษณะถิ่นเดิมของตน จะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวมากขึ้น

4. ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ (natural phenomenon) เช่น พระอาทิตย์เที่ยงคืน หรือ การเกิดสุริยุปราคา เป็นต้น

ทรัพยากรดังกล่าว อาจจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เมื่อมีคุณสมบัติตรงกับข้อหนึ่ง ข้อใด หรือหลายๆ ข้อ ดังต่อไปนี้ (ชูลิทธิ, 2544)

1. เป็นเอกลักษณ์ หรือ สัญลักษณ์ของท้องถิ่น
2. มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หรือ นิทานพื้นบ้าน
3. มีประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ หรือ โบราณคดี
4. เป็นโครงสร้างธรรมชาติที่ดี หายาก หรือเป็นทัศนียภาพที่สวยงาม
5. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือ เป็นที่เคารพบูชา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543) ไทยได้แบ่งสถานที่ท่องเที่ยวภายในประเทศไทยออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ทะเล เกาะ ชายหาด อุทยานแห่งชาติทางทะเล
2. น้ำตก น้ำพุร้อน แก่ง แม่น้ำ ลำคลอง บึง ทะเลสาบ
3. ป่าไม้ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
4. ภูเขา ดอย ถ้ำ จุดชมวิว
5. แหล่งศึกษาทางธรณีวิทยา

โบราณสถาน หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ และอุทยานประวัติศาสตร์ด้วย (พ.ร.บ. โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535))

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม หมายถึง พื้นที่ธรรมชาติ พื้นที่ที่แวดล้อมด้วยธรรมชาติ หรือแหล่งชุมชน ที่ปรากฏหลักฐานทางกายภาพที่หลงเหลือ เช่น ภาพเขียนโบราณ บนผนังถ้ำ ซากโครงกระดูกและเครื่องใช้ของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ฯลฯ และการปฏิบัติกิจกรรมที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และสิ่งที่เกิดขึ้นในยุคก่อนที่ตกทอดมาถึงยุคปัจจุบัน เช่น ศิลปะการแสดง ศิลปะการแต่งกาย ฯลฯ ที่ควรค่าแก่การรักษาไว้ให้คงอยู่และเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ (ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2541)

โบราณสถานแห่งชาติสามารถจำแนกประเภทออกได้ดังนี้ (กรมศิลปากร, 2533)

1. โบราณสถานสัญลักษณ์แห่งชาติ (national historic landmarks) หมายถึง โบราณสถานใดก็ตาม (อาจมาในรูปแบบของอาคาร แหล่งโบราณคดี สิ่งก่อสร้างทางวิศวกรรม อนุสาวรีย์ ย่านประวัติศาสตร์ หรือรูปแบบใดก็ได้) ที่มีความสำคัญสูงสุด หากชาติขาดซึ่งโบราณสถานนั้นไป จะเป็นการสูญเสียอย่างใหญ่หลวง เนื่องจากโบราณสถานนั้นๆ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เช่น พระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พระธาตุคอกยสุเทพ พระธาตุพนม พระธาตุนครศรีธรรมราช เมืองสุโขทัย เมืองอยุธยา เป็นต้น

2. อนุสาวรีย์แห่งชาติ (national historic monuments) หมายถึงอนุสรณ์สถานที่ได้สร้างขึ้นเพื่อบุคคลหรือเรื่องราวที่ประชาชนจะต้องร่วมรำลึกด้วยกัน อนุสาวรีย์แห่งชาติอาจมีได้มีอายุเก่าแก่เนื่องจากการจัดสร้างขึ้นภายหลัง แต่อนุสาวรีย์ได้เป็นตัวแทนของเรื่องราวหรือบุคคลที่สำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์หรือเป็นที่เคารพอย่างสูงในชาติ อนุสาวรีย์แห่งชาติ เช่น องค์พระแก้วมรกต พระพุทธสิหิงค์ ศาลหลักเมือง เจดีย์ยุทธหัตถี อนุสาวรีย์สมเด็จพระปิยมหาราช (พระบรมรูปทรงม้า) เป็นต้น

3. อาคารสถาปัตยกรรมแห่งชาติ (national historic buildings) หมายถึงอาคารและสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมอันทรงไว้ซึ่งคุณค่าอย่างสูงทางศิลปะสถาปัตยกรรม วิศวกรรม แสดงถึงการประดิษฐ์คิดค้นใหม่ๆ ในยุคอดีตซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญระดับชาติ อาคารสถาปัตยกรรมแห่งชาติ เช่น พระที่นั่งอนันตสมาคม สะพานปฐมบรมราชานุสรณ์(สะพานพุทธ) สวนในพระราชวังโบราณอยุธยา สนามหลวง เป็นต้น

4. ย่านประวัติศาสตร์ (national historic districts) หมายถึง พื้นที่ที่กำหนดของเขตได้พื้นที่หนึ่งด้วย ความหนาแน่นทางสถาปัตยกรรม เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ การวางผังเมือง หรือสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยมีอาคาร สิ่งก่อสร้าง ถนนหนทาง และ/หรือ องค์ประกอบอื่นๆ ให้พื้นที่รวมอยู่ด้วยทั้งสิ้น โดยรูปแบบหรือเนื้อหาเรื่องราวความสำคัญของพื้นที่นั้น ทำให้พื้นที่นั้นจัดอยู่ได้หนึ่งในลักษณะต่อไปนี้

4.1 ย่านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม (historic/architectural districts) เป็นบริเวณพื้นที่ที่ประกอบด้วยอาคารทางประวัติศาสตร์ มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและการพัฒนาผังเมือง อาจปรากฏในรูปของย่านพักอาศัย ย่านใจกลางเมือง ย่านอาคารราชการ เป็นต้น ตัวอย่างย่านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม เช่น เกาะรัตนโกสินทร์ ย่านใจกลางเมืองสงขลาอันประกอบด้วยอาคารพาณิชย์ กำแพงเมือง จวนเจ้าเมือง วัดวาอาราม รวมเข้าด้วยกัน เป็นต้น

4.2 ย่านประวัติศาสตร์พาณิชย์กรรม (commercial historic districts) เป็นบริเวณที่ประกอบด้วยอาคารประวัติศาสตร์เชิงพาณิชย์เป็นหลักสำคัญ บ่อยครั้งจะปรากฏในรูปของย่านใจกลางเมืองเช่นกัน ตัวอย่างย่านประวัติศาสตร์พาณิชย์กรรม เช่น ย่านประวัติศาสตร์พาณิชย์กรรมภูเก็ต ย่านประวัติศาสตร์พาณิชย์กรรมบ้านหม้อ เป็นต้น

4.3 ย่านประวัติศาสตร์อุตสาหกรรม (industrial historic districts) เป็นบริเวณพื้นที่ที่ประกอบด้วยกลุ่มอาคารหรือสิ่งก่อสร้างทางอุตสาหกรรมที่แสดงถึงประวัติศาสตร์พัฒนาการของความเจริญทางอุตสาหกรรมต่อเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งจะปรากฏในรูป หมู่บ้านอุตสาหกรรม ย่านอุตสาหกรรมของเมืองอุตสาหกรรมนั้นๆ หรือนิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

4.4 ย่านประวัติศาสตร์ชนบท (rural historic districts) เป็นพื้นที่ในชนบทที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งรูปแบบทางประวัติศาสตร์ของการดำเนินชีวิตในชนบท อันประกอบด้วยอาคารบ้านเรือนในท้องถิ่น รูปแบบของพื้นที่ในการประกอบเกษตรกรรม หรือกิจกรรม เช่น หมู่บ้านในชนบทอันประกอบด้วยบ้านเรือนท้องถิ่น การประกอบกิจกรรมพื้นบ้าน และพื้นที่ทำไร่นาในรูปแบบเช่นในอดีต หมู่บ้านชาวเขา และหมู่บ้านชาวประมง เป็นต้น

4.5 พื้นที่ทางโบราณคดี (archaeological historic districts) เมื่อแหล่งโบราณคดีหลายๆ แหล่งมาอยู่รวมกันหรืออยู่ใกล้เคียงกัน จนสามารถกำหนดพื้นที่กว้างขวางพอประมาณหรือขนาดใหญ่ตามความเหมาะสมครอบคลุมได้พื้นที่หนึ่ง เพื่อแสดงความสัมพันธ์หรือต่อเนื่องกัน พื้นที่ที่กำหนดได้นั้นจัดเป็นเขตพื้นที่ทางโบราณคดีเขตหนึ่ง หากมันไม่สามารถกำหนดออกมาได้ในลักษณะเป็นเมืองโบราณ เช่น กลุ่มเตาเผาเครื่องเคลือบโบราณ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ในอ่าวพังงา เป็นต้น

5. อุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติ (national historic districts) หมายถึงพื้นที่ที่กำหนดขอบเขตให้พื้นที่หนึ่งซึ่งมีเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมร่วมกับสภาพแวดล้อมทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้นและโดยธรรมชาติที่มนุษย์ใช้งาน (เช่น แม่น้ำ หรือภูเขาในพื้นที่นั้น) อันจะทำให้สาระทางประวัติศาสตร์และการควบคุม/พิทักษ์รักษาพื้นที่ประวัติศาสตร์ให้ดำรงไว้ได้ อุทยานประวัติศาสตร์จึงครอบคลุมพื้นที่มากกว่าพื้นที่ย่านประวัติศาสตร์ หรือนครประวัติศาสตร์ อุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติ เช่น อุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติสุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติกำแพงเพชร เป็นต้น

6. นครประวัติศาสตร์แห่งชาติ หมายถึง เมือง และนครซึ่งยอมกำหนดขอบเขตการตั้งถิ่นฐานได้ อาจจะใช้กำแพงเมือง คูน้ำ หรือคันดิน อันแสดงถึงหลักฐานความเป็นเมืองหรือนครซึ่งมีแบบอย่างทางวัฒนธรรม อานาจของผังเมือง และ/หรือ ชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งยังคงแสดงให้เห็นได้ในปัจจุบันอันโดดเด่นและมีคุณค่ายิ่งกว่าเมืองใด นครประวัติศาสตร์แห่งชาติ ได้แก่ เมืองสุโขทัย เมืองเชียงใหม่ เมืองเชียงแสน เป็นต้น

7. ซากโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีประวัติศาสตร์แห่งชาติ (trace of national historic sites) หมายถึง แหล่งโบราณคดีประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงถึงประวัติศาสตร์อันสำคัญยิ่งของชาติในช่วงเวลานั้นในอดีต

แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จะก่อให้เกิดประโยชน์ที่มีความสำคัญ 3 ประการหลัก คือ ทางเศรษฐกิจ ทางสังคมและการท่องเที่ยว (นักวิจัยทางสังคมศาสตร์รุ่นที่ 54, 2542)

- 1 ความสำคัญทางเศรษฐกิจ เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างอาชีพต่างๆ และรายได้แก่คนท้องถิ่น รวมทั้งการนำเงินตราเข้าประเทศหรือเข้าท้องถิ่นนั้นๆ
- 2 ความสำคัญทางสังคม ทำให้เกิดการเดินทางติดต่อระหว่างคนในประเทศหรือท้องถิ่นต่างๆ กัน ดังนั้น ย่อมมีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังเป็นการนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนสร้างเสริมประสบการณ์และความรู้ให้แก่ผู้ที่มีโอกาสท่องเที่ยว
- 3 ความสำคัญทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดความเข้าใจกันและกันระหว่างคนต่างชาติ และคนท้องถิ่นจากการที่ได้มีโอกาสพบปะติดต่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกัน

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย นับเป็นโครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน ในเขตเมืองสุโขทัย ที่ดำเนินการเป็นแห่งแรก ต่อมา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) กรมศิลปากรได้รับการสนับสนุนให้ขยายโครงการ อุทยานประวัติศาสตร์ เพิ่มขึ้นอีกหลายแห่ง ตามแหล่งโบราณสถานที่สำคัญๆ ทั่วประเทศ ซึ่งจนถึงปัจจุบัน กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ มีโครงการที่ดำเนินการ ในรูปของอุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติ รวมทั้งสิ้น 10 โครงการ คือ (กรมศิลปากร, 2542)

1. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
2. อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์
4. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
5. อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6. อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
7. อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย จังหวัดนครราชสีมา
8. อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี
9. อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
10. อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี

โดยที่อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นอุทยานประวัติศาสตร์ที่ได้กระทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเป็นแห่งแรกเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2530 จากนั้นอุทยานประวัติศาสตร์แห่งอื่นๆ ได้มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการมาเป็นลำดับ จนถึงปัจจุบัน อุทยานประวัติศาสตร์ที่เปิดทำการไปแล้ว 8 อุทยานด้วยกัน ในขณะเดียวกัน กรมศิลปากรกำลังดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน ในโครงการอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ เพื่อให้สามารถเปิดเป็นทางการได้ในเร็ววันนี้

พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ นี้ได้กำหนดไว้ 2 พื้นที่ได้แก่

1. อุทยานแห่งชาติแม่วงก์
2. อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

1 อุทยานแห่งชาติแม่वंงก์

อุทยานแห่งชาติแม่वंงก์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าแม่वंงก์เป็นรอยต่อของสองจังหวัด คือ จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนที่อยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ เรียกว่า ป่าแม่वंงก์-แม่เป็น มีเนื้อที่ประมาณ 279,700 ไร่ ส่วนที่อยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร เรียกว่า ป่าคลองขลุง และป่าคลองแม่वंงก์ มีเนื้อที่ประมาณ 279,050 ไร่ รวมเนื้อที่ประมาณ 558,750 ไร่ หรือ 894 ตารางกิโลเมตร มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์อยู่ตามสภาพภูมิประเทศ ซึ่งเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารหลายสาย และมีเอกลักษณ์ทางธรรมชาติที่สวยงามมาก เช่น น้ำตกแม่กระสา น้ำตกแม่กิ น้ำตกแม่เฒ่า เป็นต้น มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพันธุ์ไม้ และสัตว์ป่านานาชนิด (ส่วนทรัพยากรที่ดินและป่าไม้, 2542)

พื้นที่ป่าแม่वंงก์ ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2530 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 55 ของประเทศไทย มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	จด	ป่าคลองลาน อุทยานแห่งชาติคลองลาน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
ทิศใต้	จด	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี
ทิศตะวันออก	จด	หมู่บ้านต่างๆ ในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์-กำแพงเพชร ที่ระดับความสูง 200 เมตร
ทิศตะวันตก	จด	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง จังหวัดตาก (สันเขาโมโกจู-สันเขาห้วยขาแข้ง)

ลักษณะภูมิประเทศ

อุทยานแห่งชาติแม่वंงก์ มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนเรียงรายกันอยู่ตามเทือกเขานนทขัย ลดหลั่นลงมาจนถึงพื้นที่ราบประมาณ 40-50 ลูก ยอดที่สูงที่สุดมีชื่อว่า ยอดเขาโมโกจู มีความสูงประมาณ 1,960 เมตร จากระดับน้ำทะเล เป็นแหล่งต้นน้ำธาร ต้นกำเนิดแม่น้ำแม่वंงก์ส่วนพื้นที่ราบมีอยู่น้อยมาก ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณริมแม่น้ำ และยังเป็นแหล่งแร่ที่สำคัญ คือ แร่ไมก้า

สภาพป่า และสัตว์ป่า

ลักษณะพืชพรรณธรรมชาติในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ จะประกอบด้วยสังคมพืชป่าที่ค่อนข้างสมบูรณ์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนสภาพป่าประกอบด้วยป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง มีการสำรวจพบสัตว์ป่าสงวนที่หายาก 2 ชนิด คือ สมเสร็จและเลียงผา และนกนานาชนิด ที่หายากได้แก่ นกเหยี่ยว และนกอินทรีบางชนิด นกแว่นสีเทา นกกก รวมทั้งนกเงือกกรมช้าง นกแก้ว และนกที่พบได้ง่ายในพื้นที่โล่ง ได้แก่ นกปรอด นกเขาใหญ่ นกกระเต็น นกจาบคา นกแซงแซว และนกเอี้ยงสาริกา เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ เป็นอุทยานแห่งชาติ ที่มีลักษณะภูมิประเทศอันประกอบด้วยพื้นที่ราบเป็นส่วนน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นภูเขาสลับซับซ้อน และจากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว ทำให้อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นภูเขา และน้ำตก ตลอดจนความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ อุทยานแห่งชาติแม่วงก์จึงเหมาะสำหรับเป็นสถานที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อศึกษาหาความรู้ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่

- 1 บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ กิโลเมตรที่ 65 ถนนคลองลาน-อุ้มผาง อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ลักษณะภูมิประเทศอุดมไปด้วยพันธุ์ไม้อันร่มรื่น มีลำน้ำคลองขลุงไหลผ่าน และมีแก่งหินลานหิน อันกว้างใหญ่ทั้งสองฝั่งข้างทาง มีสภาพเหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ
- 2 แก่งผาคอยนาง เป็นแก่งน้ำ และแก่งหินของลำห้วยคลองขลุง มีน้ำตก 4 ชั้น แต่ละชั้นมีความสูงประมาณ 800 เมตร บริเวณแก่งผาคอยนางมีการจัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ บริเวณนี้จึงเหมาะสำหรับกิจกรรมกางเต็นท์พักแรม และศึกษาสภาพป่า
- 3 บ่อน้ำอุ่น เป็นบ่อน้ำที่ผุดขึ้นมาจากใต้ดินตามธรรมชาตินี้มีอุณหภูมิ ประมาณ 50 องศาเซลเซียส รัศมีความกว้างของบ่อประมาณ 4 เมตร เป็นบริเวณที่พบเห็นสัตว์ป่าค่อนข้างชุกชุม บ่อน้ำอุ่นอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติประมาณ 1.5 กิโลเมตร

4 ช่องเขีน ตลอดเส้นทางคลองลาน-อุ้มผาง ตั้งแต่กิโลเมตรที่ 57 ถึงกิโลเมตรที่ 115 มีจุดชมวิวหลายแห่ง และด้วยจำนวนนกกว่า 300 ชนิดที่พบในอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ ที่นี้จึงนับเป็นแหล่งดูนกที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ โดยสามารถดูนกได้ตามถนนสายคลองลาน-อุ้มผางที่ขึ้นเขาไปจนถึงช่องเขีน ซึ่งเป็นจุดชมทิวทัศน์ของเทือกเขาสลัับซับซ้อน และเป็นสถานที่กางเต็นท์พักแรมบนยอดเขาที่นักท่องเที่ยวนิยมมาก

5 น้ำตกแม่กระสา เป็นน้ำตกที่สูงที่สุดในอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ และมีความสวยงามมาก มีทั้งหมด 9 ชั้น มีความสูงรวมกัน 900 เมตร มีน้ำไหลตลอดปี น้ำตกแม่กระสาอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ประมาณ 18 กิโลเมตร ปัจจุบันการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว ต้องใช้การเดินทางเป็นเวลา ประมาณ 9 ชั่วโมง

6 น้ำตกแม่เรว เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีทั้งหมด 5 ชั้น ชั้นที่ 3 เป็นชั้นที่สูงที่สุด ประมาณ 100 เมตร สภาพธรรมชาติที่ยังคงสมบูรณ์ และสวยงามมาก น้ำตกแม่เรวอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ประมาณประมาณ 21 กิโลเมตร

7 น้ำตกแม่กิ-น้ำตกแม่วงก์ เป็นน้ำตกที่อยู่ในบริเวณเดียวกันกับน้ำตกแม่กระสา และน้ำตกแม่เรว เป็นน้ำตกขนาดใหญ่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี เช่นเดียวกัน

8 ยอดเขาโมโกจู เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในเขตอุทยานแห่งชาติ มีความสูง 1,960 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติประมาณ 50 กิโลเมตร ยอดเขาโมโกจูเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเที่ยวชมกันเป็นจำนวนมาก เพราะความสวยงาม และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ตั้งตระหง่านอยู่ในป่าลึกซึ่งต้องเดินทางเข้าไปพักแรมกลางป่า ตลอดเส้นทางที่เดินเข้ามาต้องผ่านน้ำตกขนาดใหญ่และสวยงามดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ได้แก่ น้ำตกแม่สา น้ำตกแม่เรว น้ำตกแม่กิ-แม่วงก์ จนกระทั่งเดินทางถึงยอดเขาโมโกจู

การคมนาคม

การเดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติแม่วงก์สามารถเดินทางได้ตามเส้นทางสายกรุงเทพฯ-นครสวรรค์ จากนั้นนครสวรรค์ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 ถึงอำเภอคลองขลุง แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 1242 ไปประมาณ 40 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 1072

ไปอีก 10 กิโลเมตร จะพบสี่แยกคลองลาน ให้เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 1117 ประมาณ 15 กิโลเมตร จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

2 อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

กำแพงเพชร เป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งในสมัยสุโขทัย สร้างขึ้นในราวพุทธ ศตวรรษที่ 19-20 ปรากฏชื่อเป็นครั้งแรกในจารึกวัดมหาธาตุ และวัดพระศรี ในพระราชพงศาวดาร กรุงศรีอยุธยา ว่า “เมืองชากังราว” หรือ “ชาดงราวกำแพงเพชร” มีฐานะเป็น เมืองลูกหลวงและเมืองพญามหานครของสุโขทัย มาตามลำดับ จังหวัดกำแพงเพชร แต่เดิมนั้น โบราณสถานมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ถูกขุดทำลายทอดทิ้งไว้ เป็นป่ารกทึบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่ม โบราณสถานที่อยู่นอกเขตกำแพงเมือง โบราณการบูรณะปรับปรุงโบราณสถาน เมืองกำแพงเพชร เริ่มครั้งแรกในปี พ.ศ. 2498 มีพระยาอนุমানราชชนเป็นประธาน โดยมีกรมศิลปากร ทำการบูรณะโบราณสถาน ภายในเขตกำแพงเมืองมาตามลำดับ และกรมศิลปากรได้ส่งเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อดูแลและปฏิบัติงานบูรณะโบราณสถานในระยะเวลาต่อมา ในที่สุดโครงการอุทยาน ประวัติศาสตร์กำแพงเพชร จึงได้รับความเห็นชอบให้บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) และต่อมาอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรได้รับการประกาศให้เป็น “มรดกโลก” ร่วมกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2534 (กรมศิลปากร, 2542)

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง มีพื้นที่ประมาณ 3.4 ตารางกิโลเมตร ภายในอุทยานมีโบราณสถานประมาณ 60 แห่ง อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรแบ่งออกเป็น โบราณสถานฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง ซึ่งใช้วัสดุก่อสร้างที่แตกต่างกัน ด้านตะวันออกของแม่น้ำปิงเป็นที่ตั้งเมืองกำแพงเพชร โบราณสถาน จะสร้างด้วยศิลาแลงและมีขนาดใหญ่ ส่วน โบราณสถานฝั่งตะวันตกคือเมืองนครชุมก่อนสร้างด้วยอิฐและมีขนาดเล็ก แต่รูปแบบศิลปะที่ปรากฏมีลักษณะร่วมสมัยระหว่างสุโขทัยและอยุธยา นอกจากนี้ยังมี โบราณสถานเมืองกำแพงเพชร หรือเขตรัญญิก ซึ่งเป็นที่อยู่ของสงฆ์ที่มุ่งในการปฏิบัติวิปัสสนากรรม อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะทาง 2 กิโลเมตร โบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่ วัดพระแก้ว วัดพระธาตุ วัดช้างล้อม วัดพระสี่อิริยาบถ วัดพระนอน ตัวเมืองกำแพงเพชรเก่าและกำแพงป้อมทุ่งเศรษฐี เป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในเขตอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ที่มีความสวยงาม และนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเที่ยวชม มีดังนี้ (กรมศิลปากร, 2542)

1 วัดพระแก้ว ตั้งอยู่กลางเมืองกำแพงเพชร เป็นวัดที่สำคัญอยู่ติดกับบริเวณวังเช่นเดียวกับวัดพระศรีสรรเพชญ์ ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือวัดมหาธาตุกลางเมืองสุโขทัย ภายในบริเวณวัดประกอบด้วยเจดีย์ประธานที่ฐานมีสิงห์ล้อม เจดีย์ทรงกลมที่ฐานมีช้างรอบ วิหาร มณฑป อุโบสถ และเจดีย์ราย ทั้งหมดล้อมรอบด้วยกำแพงศิลาแลงเป็นแท่งๆ โดยรอบ

2 วัดพระธาตุ เป็นวัดที่มีขนาดใหญ่รองจากวัดพระแก้ว ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกของวัดพระแก้ว มีพระเจดีย์ฐานสี่เหลี่ยมเป็นประธาน ล้อมรอบด้วยระเบียงคดที่เชื่อมต่อกับวิหารด้านทิศตะวันออก ที่สองข้างวิหารมีเจดีย์รายอยู่ ข้างละ 1 องค์ มีกำแพงแก้วล้อมรอบ

3 สระมน เป็นสระรูปสี่เหลี่ยมกว้างประมาณ 16 เมตร รอบสระมีคันดินคูน้ำล้อมรอบ สระมน อยู่ทางด้านเหนือวัดพระแก้ว เข้าใจว่าบริเวณสระมนนี้เป็นบริเวณพระราชวัง ส่วนปราสาทราชฐานไม่มีเหลืออยู่แล้ว จากการขุดค้นที่บริเวณนี้เพื่อตกแต่งบริเวณ พบฐานศิลาแลงบางตอน และได้พบกระเบื้องมุงหลังคาตกหล่น เครื่องมือเครื่องใช้และเครื่องประดับ อยู่ทั่วไป

4 ศาลพระอิศวร ตั้งอยู่ด้านหลังศาลจังหวัด สร้างในปี พ.ศ. 2503 เป็นฐานวิหารที่ก่อด้วยศิลาแลงพอบองค์พระอิศวรและพระอุมาเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ซึ่งจารึกที่ฐานทำให้ทราบถึงสภาพของสังคม ปัจจุบันภายในศาลประดิษฐานเทวรูปจำลอง

5 กำแพงเมืองกำแพงเพชร เป็นกำแพงชั้นเดียวสร้างเป็นเชิงเทินมี 2 ตอน ตอนล่างเป็นมูลดินสูงขึ้นไป 3-4 เมตร ตอนบนก่อด้วยศิลาแลงเป็นเชิงเทินมีใบเสมาและเจาะตรงใบเสมา ไว้สำหรับมองข้าศึก โบราณสถานบริเวณนครชุมหรือฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง

6 วัดพระบรมธาตุ ตั้งอยู่ใจกลางเมืองนครชุม เป็นเจดีย์ที่เจ้าพระยาสิทธิเดชเจ้ามาสถาปนาและบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ เมื่อ พ.ศ. 1900 เดิมเป็นเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ 3 องค์ ตั้งอยู่บนฐานเดียวกัน ต่อมาพ่อค้าไม้ชาวกะเหรี่ยง ได้ปฏิสังขรณ์เป็นเจดีย์แบบพม่าดังที่ปรากฏ เมื่อ 80-90 ปีมาแล้ว

7 วัดซุ่มกอ เป็นวัดขนาดเล็กอยู่ทางทิศใต้ของเมืองนครชุม เจดีย์ประธานเป็นเจดีย์ฐานแปดเหลี่ยม มีองค์ระฆังแบบลังกา วัดนี้เคยขุดพบพระเครื่อง “ซุ่มกอ” เป็นจำนวนมาก ด้านหน้าของเจดีย์ประธานมีวิหารเล็กๆ 1 หลัง

8 กำแพงป้อมทุ่งเศรษฐี ตั้งอยู่ริมถนนพหลโยธิน ก่อนถึงตัวเมืองกำแพงเพชรเล็กน้อย ลักษณะเป็นป้อมปราการที่ก่อด้วยศิลาแลง รูปสี่เหลี่ยมสูงประมาณ 6 เมตร มีประตูทางเข้าตรงกลางป้อม 4 ด้าน ด้านในของป้อมมีเชิงเทิน ตรงฐานป้อมใต้เชิงเทินเป็นห้องมีทางเดินติดต่อกันได้ ตรงมุมมีป้อมยื่นออก 4 มุม มีรูมองอยู่ติดกับพื้น แต่ด้านทิศเหนือถูกรื้อออกเสียด้านหนึ่ง

9 วัดเจดีย์กลางทุ่ง ตั้งอยู่ตรงข้ามกับสถานีขนส่งกำแพงเพชร ก่อสร้างด้วยอิฐ มีวิหารและเจดีย์ทรงดอกบัวตูมเป็นเจดีย์ประธาน ลักษณะศิลปะเป็นแบบสุโขทัย

10 วัดหนองพิกุล เป็นวัดสำคัญของเมืองนครชุม ส่วนหลังคาไม่ปรากฏให้เห็น แต่ผนังที่เหลืออยู่ในสภาพสมบูรณ์ก่อด้วยอิฐฉาบปูนมีลวดลายประดับ

11 วัดพระนอน ตั้งอยู่ไปทางทิศเหนือของสระมน ล้อมรอบด้วยกำแพงศิลาแลง ด้านหน้าวัดมีบ่อน้ำสี่เหลี่ยม ห้องอาบน้ำ และศาลาท่าน้ำโบราณ โบสถ์มีเสาศิลาแลงซึ่งตัดมาจากแหล่งกำเนิดทั้งแท่ง เป็นศิลาแลงที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ขนาดกว้างยาวด้านละ 1.1 เมตร สูง 6.4 เมตร มีมุขเด็จทั้งด้านหน้าด้านหลัง ทางเข้าโบสถ์มีสองทาง ด้านซ้ายมือมีซากปูนปั้นรูปสิงห์ เสมาสลักเป็นรูปเทพพนม

12 วัดพระสี่อิริยาบถ หรือที่เรียกกันว่า วัดพระยืน อยู่ต่อจากวัดพระนอนไปทางทิศเหนือ วัดนี้มีบ่อน้ำและที่อาบน้ำอยู่หน้าวัดเช่นเดียวกัน มีมณฑปจตุรมุข ประดิษฐานพระพุทธรูป 4 ปาง คือ เดิน นั่ง ยืน นอน โคจรอบ ทั้งสี่ทิศ ปัจจุบันเหลือเพียงพระยืนเท่านั้น

13 วัดสิงห์ ถัดจากวัดพระสี่อิริยาบถไปทางทิศเหนือประมาณ 100 เมตร สันนิษฐานว่าใช้เวลาร้างถึง 2 สมัย คือ สมัยสุโขทัยและอยุธยา เจดีย์ประธานฐานสี่เหลี่ยมมีซุ่มทั้งสี่ด้าน ด้านหน้าเป็นพระอุโบสถใหญ่ ยกฐานประทักษิณสูง ด้านหน้ามีรูปสิงห์ รูปนาคประดับ ประดิษฐานพัทธสีมาทั้งแปดทิศ

14 วัดช้างรอบ เป็นวัดใหญ่ มีพระเจดีย์ใหญ่ทรงลังกา ซึ่งยอดหักพังหมดแล้ว มีบันไดทางขึ้นสี่ด้าน ที่ฐานรายรอบ ด้วยรูปช้างซึ่ง โผล่มาครึ่งตัวเห็นแต่ 2 ขาหน้า หันศีรษะออกจากฐาน เป็นช้างทรงเครื่องจำนวน 68 เชือก ระหว่าง ช้างมีลายปูนปั้นเป็นรูปพรรณพฤกษาในพระพุทธรศาสนา

นอกจากนี้ยังมีโบราณสถานที่น่าสนใจอีกมากมาย ได้แก่ วัดอวาสใหญ่ วัดกะโลทัย วัดช้างคลองท่อทองแดง หรือ ท่อปู่พระยาร่วง และถนนพระร่วง เป็นต้น

การคมนาคม

ตัวอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศเหนือประมาณ 358 กิโลเมตร ทางเข้าตั้งอยู่นอกเมืองกำแพงเพชรไปประมาณ 5 กิโลเมตร ตามถนนสายกำแพงเพชร-พวานกระต่าย แล้วเลี้ยวซ้ายตรงกิโลเมตรที่ 360

ที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาทั้ง 2 พื้นที่ แสดงดังภาพที่ 4 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาประโยชน์ทางนันทนาการ ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยโสภณ (2525) ในด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการนันทนาการ พบว่า เหตุผลของการเลือกมาเขาใหญ่ คือ เพื่อการพักผ่อน เพื่อสูดตัวป่า เพื่อตากอากาศ เพื่อการศึกษา เพื่ออยู่ค่ายพักแรม และเพื่อเล่นกีฬา ตามลำดับ

พันทิพา (2530) ศึกษาวิจัย เรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจกับการเดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และเหตุผลที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวเพราะชอบสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และนักท่องเที่ยวที่มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งในรอบปี มากกว่า 3 ครั้ง มีความคิดเห็นในทางบวกมากกว่าผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมระหว่าง 1-3 ครั้ง

ลำพอง (2533) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติ และพบว่า อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ จังหวัดที่อาศัย ประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวนวันที่พักผ่อนต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลลิตา (2539) ได้ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศสัญจรของนักท่องเที่ยว ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่าพฤติกรรมการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติของสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเป็นกลุ่มที่มีระดับพฤติกรรมการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติของสถานที่ท่องเที่ยวเหมาะสมเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มเข้าค่ายพักแรม กลุ่มอบรมสัมมนา และกลุ่มศึกษาวิจัย

เสาวณิต (2533) ศึกษาวิจัย เรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ

รายได้ต่างกัน ตลอดจนจำนวนครั้งที่เคยมาหัวหินต่างกัน และมีกิจกรรมการพักผ่อนต่างกัน จะมีความพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินต่างกัน

เสาวลักษณ์ (2541) ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ต้องในระดับปานกลาง สำหรับผลการวิเคราะห์การผันแปรทางเดียวพบว่า อายุ ระดับการศึกษา การให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอาชีพวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปิยาภรณ์ (2541) ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่พักผ่อนและไม่พักผ่อน ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่พักผ่อนและไม่พักผ่อนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่พักผ่อนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่พักผ่อน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กับตัวแปรที่ศึกษา พบว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวที่พักผ่อนและไม่พักผ่อนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ แตกต่างกันตามการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากโทรทัศน์ วิทยุและหนังสือพิมพ์ต่างๆ การเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ระดับความสนใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผลการสนทนากลุ่มสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ได้จากแบบสอบถามที่ว่า กลุ่มที่พักผ่อนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมไปในแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากกว่ากลุ่มที่ไม่พักผ่อน

เกิดศิริ และ อำพร (2542) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พบว่าสภาพหาดทรายและทะเล ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด สภาพภูเขา ภูมิอากาศ ถ้ำ ได้รับความพึงพอใจมาก ตามลำดับ สำหรับความพึงพอใจต่อทรัพยากรทางวัฒนธรรม และมรดกทางการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า สิ่งก่อสร้างหรือจำลองทางประวัติศาสตร์ ได้รับความพึงพอใจสูงสุด รองลงมาคือ สถานที่โบราณคดี

หรืออุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์หรืออนุสรณ์สถาน ซึ่งทั้งหมดดังกล่าวจัดอยู่ในเกณฑ์พึงพอใจค่อนข้างมาก

ผการัตน์ (2542) ศึกษาการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของอุทยานประวัติศาสตร์ของพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งส่วนหนึ่งของการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อศึกษาประวัติศาสตร์/ทัศนศึกษา รองลงมาเพื่อไหว้พระ และเพื่อพักผ่อน สิ่งที่ดึงดูดความสนใจได้แก่ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ

ศักดิ์ (2543) ได้ทำการศึกษาถึงพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวเกาะเกร็ดครั้งนี้เป็นครั้งแรก โดยวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อนส่วนตัว ส่วนใหญ่จะมากับกลุ่มเพื่อน หรือครอบครัวและญาติ โดยการนั่งเรือข้ามฟากที่ทำเรือวัดสนามเหนือ สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมักกระทำขณะอยู่บนเกาะเกร็ด 3 อันดับแรก คือ เดินเที่ยว ชื่อของฝากกลับบ้าน และรับประทานอาหาร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการมาเกาะเกร็ดซ้ำอีก โดยไม่ต้องการพักแรมบนเกาะ และไม่ต้องการใช้บริการของบริษัทนำเที่ยวบนเกาะ

ฉวีวรรณ (2543) ศึกษาวิจัยเรื่องความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรปะการังด้านการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการกำหนดอัตราการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการกำหนดอัตราการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรปะการังด้านการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง คือ ควรจัดเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าไปชมปะการังและนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้เข้าไปชมปะการังไม่น้อยกว่า 52.92 และ 60.62 บาท/ครั้ง ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ประกอบการที่ให้บริการและผู้ประกอบที่ไม่ให้บริการอุปกรณ์และ/หรือเรือเพื่อชมปะการัง ควรจัดเก็บค่าธรรมเนียมไม่น้อยกว่า 3,398.28 และ 757.48 บาท/ปี ตามลำดับ และสำหรับประชาชนทั่วไป ควรจัดเก็บค่าธรรมเนียมไม่น้อยกว่า 128.55 บาท/ปี

เขาวรี (2543) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อนันทนาการ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อทรัพยากรธรรมชาติในระดับปานกลางร้อยละ 61.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ

อายุ และความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยกลุ่มที่มีอายุน้อยมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก กลุ่มที่มีความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจในระดับสูงมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีความคาดหวังปานกลางและต่ำ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในระดับปานกลางร้อยละ 51.9 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยกลุ่มที่มีความคาดหวังต่อการพักผ่อนหย่อนใจในระดับสูงมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่มีความคาดหวังปานกลางและต่ำ

วันเพ็ญ (2543) ได้ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์ต่อความเสื่อมโทรมของแนวปะการัง กรณีศึกษาหมู่เกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ผลต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญ มีทั้งหมด 5 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์การดำน้ำ ทักษะการดำน้ำ การผ่านการอบรม อายุ และสัญชาติ

สุชิน (2543) ได้ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรี กรณีศึกษาอ่าวดวงตาล อำเภอสัตหีบ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจมากต่อสภาพแวดล้อมทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ส่วนสภาพแวดล้อมที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นและควรได้รับการปรับปรุง ได้แก่ กิจกรรมหาเบร่ การรักษาความปลอดภัย สถานที่อาบน้ำจืด ความสะดวกในการทำกิจกรรม ราคาอาหาร/เครื่องดื่ม การให้เช่าเรือใบ/วินเซิร์ฟ การคมนาคม สภาพห้องน้ำ/ห้องส้วม ไฟฟ้าและแสงสว่าง โทรศัพท์สาธารณะ และความเพียงพอของถังขยะ/เหมาะสม เป็นต้น

จันทนาภรณ์ (2544) ศึกษาการประยุกต์แนวคิดช่วงชั้นด้านนันทนาการ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งส่วนหนึ่งของการศึกษา ในด้านการรับรู้สภาพแวดล้อม และความต้องการด้านนันทนาการของนักท่องเที่ยว สำหรับการรับรู้สภาพแวดล้อมของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสี่ยงดังจนเป็นการรบกวน และมีพฤติกรรมการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ส่วนความต้องการกระทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกระทำกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน และสอดคล้องกับทรัพยากรนันทนาการหลักของแหล่ง

นิกร (2544) ศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พุแค จังหวัดสระบุรี พบว่าปัจจัยหรือตัวแปรอิสระเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา ภูมิภาค สถานภาพสมรส อาชีพ รวยได้ จำนวนครั้งที่มาเที่ยว แหล่งข้อมูลข่าวสาร วัตถุประสงค์ของการมาเที่ยว

และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับ อายุ อาชีพหลัก และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฤทัยวัลค์ (2544) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวความคิดในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะพื้นที่ของอุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ มีศักยภาพทั้งทางด้านทรัพยากรวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สำหรับแนวทางในการจัดการ ควรมีการพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงระบบสื่อความหมาย และการให้บริการนักท่องเที่ยว ควบคุมคุณภาพการให้บริการด้านการท่องเที่ยว เน้นการสร้างความร่วมมือและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

อุดมศักดิ์ (2544) ทำการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคาดหวังและความพึงพอใจ ต่อการจัดสภาพแวดล้อมอุทยานแห่งชาติด้านพื้นที่ และการมีส่วนร่วมในระดับมาก แต่กลับมีความคาดหวังและความพึงพอใจเพียงปานกลางต่อการจัดการรวมทุกด้าน และต่อกิจกรรมเพื่อการศึกษาธรรมชาติ ผลการศึกษาด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิฐานะ และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีผลแต่อย่างใดต่อความคาดหวัง และความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คมเชษฐา (2545) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มีนักท่องเที่ยวร้อยละ 35.2 ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบแห่งชาติอย่างน้อย 1 รูปแบบ โดยรูปแบบการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ปรากฏมากที่สุดคือ การให้อาหารปลาในลำน้ำ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติของนักท่องเที่ยวคือ ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ การรับรู้เกี่ยวกับความเข้มงวดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การรับรู้เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ รูปแบบการท่องเที่ยว และระยะห่างจากแหล่งที่อยู่อาศัยไปยังอุทยานแห่งชาติ ในขณะที่ บุคลิกภาพ และขนาดกลุ่มของนักท่องเที่ยว ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ

ดารณี (2545) ศึกษาการประยุกต์หลักการออกแบบอย่างยั่งยืนในการปรับปรุงผังบริเวณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งผลการวิเคราะห์ผู้ใช้ประโยชน์เกี่ยวกับแรงจูงใจในการมาเยือนของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 29.7 เดินทางมาเพื่อศึกษาเรียนรู้ และศึกษารวมชาติ รองลงมาเดินทางมาเพื่อสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด และเพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและครอบครัว

นิมิตพงศ์ (2545) ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณวนอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวนอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยเป็นครั้งแรก ส่วนมากมีความต้องการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับมาก ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาวนอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อยมากกว่าสองครั้ง ส่วนมากมีความต้องการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า Chi-square เท่ากับ 8.00 และค่า Sig. เท่ากับ .23 แสดงว่าประสบการณ์ด้านนันทนาการของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการที่จะให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้นในวนอุทยานแห่งชาติเจ็ดสาวน้อย

ปรีชา (2545) ได้ศึกษาการประเมินคุณภาพการจัดการด้านนันทนาการในอุทยานแห่งชาติเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในส่วนของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้นำตัวชี้วัดคุณภาพการจัดการนักท่องเที่ยวด้านนันทนาการมาหาความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง ปรากฏว่า การปฏิบัติตามกฎของนักท่องเที่ยวแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในส่วนระดับของระดับความพึงพอใจก็เช่นกัน พบว่า ระดับความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวต่อการมาเยือนพื้นที่ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนุสิทธิ์ (2545) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้ทำการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่างนักท่องเที่ยวที่เคยรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ความรู้ความเข้าใจระหว่างนักท่องเที่ยวสองกลุ่มนี้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่เคยรับรู้ข่าวสารมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 7.10 และกลุ่มที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 6.19

สมมติฐานการวิจัย

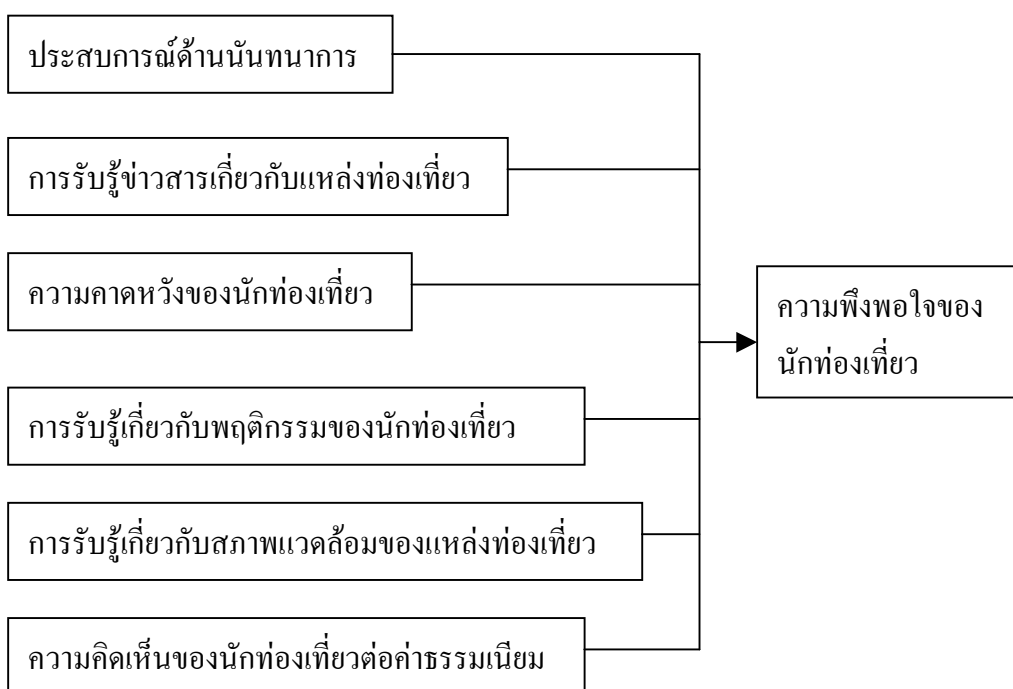
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานงานวิจัยไว้ 2 ข้อดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 นักท่องเที่ยวที่ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ประสบการณ์ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยกรอบตัวแปรตามสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงดังภาพที่ 2

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 5 กรอบตัวแปรตามสมมติฐานข้อที่ 2

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. แบบสอบถามสร้างขึ้นจากการกำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ แรงจูงใจ ประสิทธิภาพ ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม และตอนที่ 3 เป็นข้อมูลภูมิหลังของนักท่องเที่ยว
2. คอมพิวเตอร์ และ โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการ

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ ความพึงพอใจ นักท่องเที่ยวและพฤติกรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย รวมทั้งรวบรวมข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งชาติแม่वंกั และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ในระยะ 5 ปี ย้อนหลัง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

2.1 ประชากรเป้าหมาย และหน่วยในการวิเคราะห์

กำหนดให้นักท่องเที่ยวชาวไทย อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทั้งหมดที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติแม่वंกั และ/หรืออุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ในช่วงที่ทำการเก็บตัวอย่าง

เป็นประชากรเป้าหมาย และหน่วยในการวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ คือปัจเจกบุคคล (individual)

2.2 การกำหนดขนาดตัวอย่าง

ทำการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนพื้นที่ศึกษา ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2540-2544 ย้อนหลัง 5 ปี รวมทั้งสิ้น เป็นจำนวน 471,151 คน ในอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ และ 247,905 คน ในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร นำมาหาค่าเฉลี่ยรายปี แล้วนำมาคำนวณ โดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่

n = จำนวนตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนประชากร

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อน เนื่องจากการสุ่มตัวอย่าง กำหนดไว้ที่ 0.07

ตามสูตรดังกล่าว ได้ขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน แหล่งละ 204 ตัวอย่าง

2.3 การสุ่มตัวอย่างประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากร โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างเป็นระบบ (systematic sampling) โดยทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ที่เดินทางไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มละ 1 คน จนครบตามขนาดตัวอย่างทั้งหมด แหล่งละ 204 ตัวอย่าง

2.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

2.4.1 นิยามหรือให้ความหมายตัวแปรตามกรอบแนวคิดของงานวิจัยที่กำหนด ขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.2 สร้างแบบสอบถามโดยครอบคลุมตัวแปรทุกตัวที่ต้องการวัดซึ่งกำหนดไว้ตามกรอบแนวคิด ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการตรวจเอกสาร

2.5 การทดสอบเครื่องมือ ทำการทดสอบเครื่องมือดังนี้

2.5.1 ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามไปเสนอขอคำปรึกษาจากประธานกรรมการ และกรรมการที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ให้ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย แล้วทำการปรับแก้

2.5.2 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการทดสอบ (pretest) กับนักท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติแม่वंกัและบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร โดยทำการทดสอบแหล่งละ 30 ชุด จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับแก้ในข้อที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เข้าใจคำถาม เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจริง

3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การให้ค่าคะแนนตัวชี้วัด และการจัดกระทำกับข้อมูล

3.1.1 แรงจูงใจ: ใช้วัตถุประสงค์หลักจริงในการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยไม่ต้องจัดกระทำกับข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ โดยกำหนดให้นักท่องเที่ยวเลือกวัตถุประสงค์หลักในการไปเยือนเพียงข้อเดียว ดังนี้

- เพื่อจะได้มีโอกาสเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติ
- เพื่อจะได้มีโอกาสเรียนรู้ศึกษาศิลป/วัฒนธรรม
- เพื่อจะได้มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด
- เพื่อจะได้มีโอกาสผจญภัย
- เพื่อจะได้มีโอกาสพบปะผู้คนใหม่ๆ
- ได้ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เคยเยือนมาก่อน
- เพื่อหาความสงบ/หลีกเลี่ยงความวุ่นวาย

เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและ/หรือ สมาชิกในครอบครัว
อื่นๆ

3.1.2 ประสิทธิภาพด้านนันทนาการ: ใช้จำนวนจริงจากจำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณที่เก็บข้อมูล โดยไม่ต้องจัดกระทำกับข้อมูลก่อนการวิเคราะห์

3.1.3 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว: ทำการจัดกระทำกับข้อมูล เพื่อให้สามารถนำไปคำนวณ หรือวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยได้ โดยวิธีการแปลงข้อมูลเดิมจากข้อมูลเชิงคุณภาพ ให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ในรูปของตัวแปร โดยกำหนดให้

นักท่องเที่ยวที่ไม่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	ค่าคะแนนเป็น 0
นักท่องเที่ยวที่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	ค่าคะแนนเป็น 1

3.1.4 ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว: ใช้ค่าคะแนนจริงตามลำดับความคาดหวัง ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

การได้รับการตอบสนองความคาดหวังน้อยมาก	ค่าคะแนนเป็น 1
การได้รับการตอบสนองความคาดหวังน้อย	ค่าคะแนนเป็น 2
การได้รับการตอบสนองความคาดหวังปานกลาง	ค่าคะแนนเป็น 3
การได้รับการตอบสนองความคาดหวังมาก	ค่าคะแนนเป็น 4
การได้รับการตอบสนองความคาดหวังมากที่สุด	ค่าคะแนนเป็น 5

3.1.5 การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ: ใช้ค่าคะแนนจริงตามลำดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรม ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเป็น 1
นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม	ค่าคะแนนเป็น 2
นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง	ค่าคะแนนเป็น 3
นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมเหมาะสม	ค่าคะแนนเป็น 4
นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมเหมาะสมอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเป็น 5

3.1.6 การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว: ใช้ค่าคะแนนจริงตามลำดับของความรู้สึกรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพทรุดโทรมมาก	ค่าคะแนนเป็น 1
แหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพทรุดโทรม	ค่าคะแนนเป็น 2
แหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพปานกลาง	ค่าคะแนนเป็น 3
แหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเหมาะสม	ค่าคะแนนเป็น 4
แหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเหมาะสมมาก	ค่าคะแนนเป็น 5

3.1.7 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม: ใช้ค่าคะแนนจริงตามลำดับของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความเหมาะสมของค่าธรรมเนียม ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

ค่าธรรมเนียมที่จ่ายในปัจจุบันไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเป็น 1
ค่าธรรมเนียมที่จ่ายในปัจจุบันไม่เหมาะสม	ค่าคะแนนเป็น 2
ค่าธรรมเนียมที่จ่ายในปัจจุบันเหมาะสมในระดับปานกลาง	ค่าคะแนนเป็น 3
ค่าธรรมเนียมที่จ่ายในปัจจุบันเหมาะสม	ค่าคะแนนเป็น 4
ค่าธรรมเนียมที่จ่ายในปัจจุบันเหมาะสมอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเป็น 5

3.1.8 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว: ใช้ค่าคะแนนจริงตามลำดับของความรู้สึกที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเป็น 1
ไม่พึงพอใจ	ค่าคะแนนเป็น 2
พึงพอใจในระดับปานกลาง	ค่าคะแนนเป็น 3
พึงพอใจ	ค่าคะแนนเป็น 4
พึงพอใจอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเป็น 5

3.2 ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive statistic) ด้วยการแจกแจงความถี่ และการหาอัตราส่วนร้อยละ นำเสนอในรูปของตารางในการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของประชากรศึกษา

3.3 การทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1 โดยวิธีการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square Test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.4 ทำการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation analysis) ประกอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis) โดยกำหนดให้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นหลักในการทดสอบสถิติ

3.4.1 การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร ค่าที่ใช้บอกความสัมพันธ์คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) แทนด้วยสัญลักษณ์ r ค่าของ r จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง $+1$ ค่าที่อยู่ตรงกลางคือ 0 หมายความว่าไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงเลย (พวงรัตน์, 2543)

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะแปลได้เพียงว่า ตัวแปรสองตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร และในระดับใด แต่จะไม่แปลความหมายในเชิงความเป็นเหตุเป็นผลของสองตัวแปรนั้น และเนื่องจากปัจจัยเกี่ยวกับคนมีความผันแปรมาก ดังนั้นค่าความผันแปรจะไม่มากเท่ากับค่าความผันแปรที่ได้จากการศึกษาทางวิทยาศาสตร์

3.4.2 การวิเคราะห์การถดถอย (regression analysis) เป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ทดสอบหาลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไป และนำรูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าวไปใช้ในการหาสมการเพื่อการพยากรณ์ หรือการประมาณค่าตัวแปรต่างๆ ต่อไป โดยอาศัยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวกำหนด (Coefficient of Determination) หรือ r^2 และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสมการเป็นหลัก

สำหรับสมการการถดถอยพหุ ที่ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป กับตัวแปรตาม ในสมมติฐาน ใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$Y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6$$

โดยที่

Y = ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

x_1 = ประสบการณ์ด้านนันทนาการ (มีหน่วยเป็นจำนวนครั้ง)

x_2 = การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว (มีหน่วยเป็นจำนวนครั้ง)

x_3 = ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว (ค่าคะแนนจริง)

x_4 = การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น (ค่าคะแนนจริง)

x_5 = การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว (ค่าคะแนนจริง)

x_6 = ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม (มีหน่วยเป็นบาท)

b_0 = ค่าคงที่ (จุดตัดแกน y เมื่อตัวแปรอิสระมีค่าเท่ากับ 0)

b_1 = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์ด้านนันทนาการ (ถ้าให้ตัวแปรอื่นคงที่แล้ว ประสบการณ์ด้านนันทนาการ ของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป b_1 หน่วย)

b_2 = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว (ถ้าให้ตัวแปรอื่นคงที่แล้ว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ที่เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป b_2 หน่วย)

b_3 = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว (ถ้าให้ตัวแปรอื่นคงที่แล้ว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป b_3 หน่วย)

b_4 = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น (ถ้าให้ตัวแปรอื่นคงที่แล้ว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นที่เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป b_4 หน่วย)

b_5 = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว (ถ้าให้ตัวแปรอื่นคงที่แล้ว การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป b_5 หน่วย)

b_6 = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม (ถ้าให้ตัวแปรอื่นคงที่แล้ว ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ

ค่าธรรมเนียมที่เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป b_6 หน่วย)

ผลการทดสอบทางสถิติโดยผ่านกระบวนการคอมพิวเตอร์ได้ค่าทางสถิติต่างๆ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. Sig. (Significant): คือระดับนัยสำคัญทางสถิติ โดยถ้าหากค่า Sig. ที่ได้จากการมีค่าน้อยกว่า .05 แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. ค่า t เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย b_j และค่าคงที่ b_0
3. สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta): คือถ้าค่าตัวแปรอิสระใดมีค่า Beta มาก (อาจเป็นบวก หรือลบก็ได้) แสดงว่าตัวแปรอิสระนั้นจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากกว่าตัวแปรอิสระที่มีค่า Beta น้อย ซึ่งสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานจะอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานหาได้จากสูตร (กัลยา, 2543)

$$\text{Beta}_j = b_j \frac{S_j}{S_y}$$

โดยที่

b_j = สัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรอิสระที่ j เท่ากับ 1,2,3,4,5,6,7,8

S_j = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่ j (X_j)

S_y = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม Y

ค่า b_j ของตัวแปรอิสระที่ j หมายถึงค่าที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อ X_j เปลี่ยนไป 1 หน่วย การที่ X มีหน่วยต่างๆ กัน จะมีผลต่อค่า b ด้วย ถ้าต้องการนำค่า b_j มาเปรียบเทียบกับกันจะต้องทำให้ อยู่ในรูปมาตรฐานเสียก่อน นั่นคือทำให้ b ไม่มีหน่วย ค่า beta_j เป็นค่ามาตรฐานของ b_j ซึ่งไม่มีหน่วย

4. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวกำหนด หรือค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ (Coefficient of Determination) แทนด้วย r^2 : หาได้จากสูตร

$$r^2 = \frac{SSR}{SST}$$

โดยที่

SSR = ผลรวมกำลังสองของการกระจายที่อธิบายได้ (explained sum squares)

SST = ผลรวมกำลังสองของการกระจายทั้งหมด (total sum squares)

SSE = ผลรวมกำลังสองของการกระจายที่อธิบายไม่ได้

$$SSR = SST - SSE$$

ในทางปฏิบัติใช้ r^2 แสดงอิทธิพลของตัวแปรอิสระ (X) ที่มีต่อตัวแปรตาม (Y) โดยคูณด้วย 100 เพื่อคำนวณออกมาในรูปเปอร์เซ็นต์ และไม่มีหน่วยเพราะเป็นอัตราส่วนระหว่างค่าการกระจาย 2 ค่า นั่นคือ r^2 จะบอกให้ทราบว่า การกระจายของ Y ทั้งหมดนั้น จะสามารถอธิบายจากค่า X ได้กี่เปอร์เซ็นต์ หรือ X มีอิทธิพลต่อ Y กี่เปอร์เซ็นต์

5. ทดสอบความมีนัยสำคัญสมการการถดถอย โดยใช้ค่าสถิติ F ดังนี้

$$F = \frac{\text{MS. ของ Regression}}{\text{MS. ของ Residual}}$$

โดยที่

MS. ของ Regression = ความแปรปรวนที่เป็นผลมาจากตัวแปรอิสระ

MS. ของ Residual = ความแปรปรวนที่เกิดจากตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือไปจากตัวแปรอิสระ

4. สถานที่ทำการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาใน 2 พื้นที่ดังต่อไปนี้

1. อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
2. อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ จังหวัดกำแพงเพชร

5. ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ระยะเวลาที่ทำการศึกษาคือ เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนธันวาคม 2545 รวมระยะเวลาในการวิจัย 13 เดือน

ผลการศึกษาและวิจารณ์ผลการศึกษา

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ และความพึงพอใจ

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

อุทยานแห่งชาติแม่วงก์

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางสังคมประชากรนั้น พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์นั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 61.3) อายุอยู่ระหว่าง 21-25 ปี (ร้อยละ 30.9) รองลงมาคืออายุช่วง 26-30 ปี (ร้อยละ 21.6) จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50.2) และกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 20.2) ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ (ร้อยละ 28.9) รองลงมาเป็นพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 22.5) รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 31.9) และรองลงมามีรายได้มากกว่า 20,001 บาท (ร้อยละ 23.5) โดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 64.2) ดังตารางที่ 1

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

สำหรับอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรนั้น พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนเป็นเพศหญิง และเพศชาย ในจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 53.4 และร้อยละ 46.6 ตามลำดับ) อายุอยู่ระหว่าง 15-20 ปี (ร้อยละ 44.6) รองลงมาคืออายุ 21-25 ปี (ร้อยละ 24.0) กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 29.2) และจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 11.9) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงเป็นนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 52.7) และประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 14.9) รายได้น้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 68.1) และรองลงมาคือรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 15.2) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดที่อุทยานตั้งอยู่ (ร้อยละ 78.9) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร

(n=408)				
ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंก		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	125	61.30	95	46.60
หญิง	79	38.70	109	53.40
อายุ				
15-20 ปี	15	7.40	91	44.60
21-25 ปี	63	30.90	49	24.00
26-30 ปี	44	21.60	21	10.30
31-35 ปี	20	9.80	17	8.30
36-40 ปี	25	12.30	16	7.80
มากกว่า 41 ปี	37	18.10	10	4.90
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 30.89		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 24.55	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว (n=408)			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การศึกษา				
กำลังศึกษาอยู่ระดับม.ต้น	6	3.00	8	4.00
กำลังศึกษาอยู่ระดับม.ปลาย	3	1.50	7	3.50
กำลังศึกษาอยู่ระดับอาชีวศึกษา	2	1.00	15	7.40
กำลังศึกษาอยู่ระดับอนุปริญญา	1	0.50	16	7.90
กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี	41	20.20	59	29.20
กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาโท	5	2.50	6	3.00
จบการศึกษาระดับประถมศึกษา	1	0.50	14	6.90
จบการศึกษาระดับม.ต้น	2	1.00	11	5.40
จบการศึกษาระดับม.ปลาย	1	0.50	11	5.40
จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษา	2	1.00	12	5.90
จบการศึกษาระดับอนุปริญญา	22	10.80	15	7.40
จบการศึกษาระดับปริญญาตรี	102	50.20	24	11.90
จบการศึกษาระดับปริญญาโท	15	7.40	4	2.00
อาชีพ				
รับราชการ	59	28.90	15	7.50
ธุรกิจส่วนตัว	29	14.20	30	14.90
นักเรียน/นักศึกษา	43	21.10	106	52.70
เกษตรกร	1	0.50	3	1.50

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंก่		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อาชีพ (ต่อ)				
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	10	4.90	8	4.00
พนักงานบริษัทเอกชน	46	22.50	15	7.50
รับจ้างทั่วไป	9	4.40	22	10.90
อื่นๆ	7	3.40	2	1.00
รายได้				
น้อยกว่า 5,000 บาท	47	23.00	139	68.10
5,001-10,000 บาท	65	31.90	31	15.20
10,001-15,000 บาท	21	10.30	11	5.40
15,001-20,000 บาท	23	11.30	11	5.40
มากกว่า 20,001 บาท	48	23.50	12	5.90
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 15,155.17		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 7,058.97	
ที่อยู่ปัจจุบัน				
จังหวัดที่อุทยานตั้งอยู่	8	3.90	161	78.90
ภาคที่เป็นที่ตั้งของอุทยาน	39	19.10	14	6.90
กรุงเทพมหานคร	131	64.20	15	7.40
ภาคอื่นๆ	26	12.70	14	6.90

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

อุทยานแห่งชาติแม่วงก์

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่เคยเดินทางไปเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์มาก่อน (ร้อยละ 77.5) โดยมีอุทยานแห่งชาติแม่วงก์เป็นจุดหมายปลายทางหลักของการเดินทาง (ร้อยละ 84.3) ส่วนมากเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน และกลุ่มครอบครัว (ร้อยละ 64.7 และ 17.6 ตามลำดับ) ขนาดกลุ่ม 1-5 คน (ร้อยละ 44.6) และ 6-10 คน (ร้อยละ 26.0) นักท่องเที่ยวจะใช้เวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ มากกว่า 8 ชั่วโมง ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่พักผ่อน (ร้อยละ 78.4) รองลงมาจะใช้เวลาในการไปเยือน 2-4 ชั่วโมง (ร้อยละ 13.2) และจะกลับไปเยือนอีกหากมีโอกาส (ร้อยละ 95.1) เหตุผลเพราะประทับใจในธรรมชาติที่งดงาม และอากาศที่สดชื่น บรรยากาศดี (ร้อยละ 50.4 และ 42.5 ตามลำดับ) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติก่อนเดินทาง (ร้อยละ 61.8) ประมาณ 1-3 ครั้ง และ 4-6 ครั้ง (ร้อยละ 68.3 และ 17.5 ตามลำดับ) กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ก่อนที่จะเดินทางไปเยือน ได้แก่ การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ การตั้งแคมป์พักผ่อน ถ่ายภาพ เดินป่า และ เล่นน้ำตก (ร้อยละ 68.1, 61.3, 60.8, 54.4 และร้อยละ 50.5 ตามลำดับ) และสำหรับ กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวประกอบ ได้แก่ การได้พักผ่อน ถ่ายภาพ การตั้งแคมป์พักผ่อน เดินป่า และ เล่นน้ำตก (ร้อยละ 61.3, 55.4, 40.7, 30.4 และร้อยละ 27.0 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 2

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเดินทางไปเยือนมาก่อน (ร้อยละ 82.4) ประมาณ 2-5 ครั้ง (ร้อยละ 50.5) โดยมีอุทยานประวัติศาสตร์เป็นจุดหมายปลายทางหลัก (ร้อยละ 74.5) ลักษณะกลุ่มในการเดินทาง เป็นกลุ่มเพื่อน และกลุ่มครอบครัว (ร้อยละ 66.2 และร้อยละ 20.1 ตามลำดับ) ขนาดกลุ่มประมาณ 1-5 คน (ร้อยละ 68.6) ใช้เวลาในการท่องเที่ยวประมาณ 2-4 ชั่วโมง (ร้อยละ 52.9) และหากมีโอกาส นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกลับไปเยือนอีก (ร้อยละ 99.5) เหตุผลเพราะชอบบรรยากาศที่เงียบสงบ ร่มรื่น และได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ (ร้อยละ 65.3 และร้อยละ 32.7 ตามลำดับ) นักท่องเที่ยวเคยได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์มาก่อน (ร้อยละ 72.9) ประมาณ 1-3 ครั้ง (ร้อยละ 54.4) กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ได้แก่ การชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ถ่ายภาพ ปิกนิก และดูนก (ร้อยละ 65.7, 65.7, 24.6, 7.4 และร้อยละ 6.4 ตามลำดับ)

และกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวประกอบ ได้แก่ การ ได้ชม โบราณสถาน/โบราณวัตถุ การพักผ่อน
ถ่ายภาพ ปิกนิก และดูนก (ร้อยละ 70.6, 53.9, 38.7, 5.9 และร้อยละ 3.0 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะการเดินทางและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เคยเดินทางไปเยือนมาก่อน				
ไม่เคย	158	77.50	36	17.60
เคย	46	22.50	168	82.40
จำนวนครั้งที่เคยมา				
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้ง	163	79.90	37	18.10
2-5 ครั้ง	33	16.20	103	50.50
6-9 ครั้ง	7	3.40	18	8.80
10 ครั้ง และมากกว่า 10 ครั้ง	1	0.50	46	22.50
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) =1.53		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) =7.22	
แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้เป็นจุดหมายปลายทางหลัก				
ไม่ใช่	32	15.70	52	25.50
ใช่	172	84.30	152	74.50

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ลักษณะกลุ่มในการเดินทาง				
กลุ่มเพื่อน	132	64.70	135	66.20
กลุ่มครอบครัว	36	17.60	41	20.10
กลุ่มครอบครัวและเพื่อน	20	9.80	19	9.30
เดินทางมากับบริษัททัวร์	1	0.50	3	1.50
เดินทางมาคนเดียว	3	1.50	5	2.50
อื่นๆ	12	5.90	1	0.50
จำนวนบุคคลที่ร่วมกลุ่มครั้งนี้				
1-5 คน	91	44.60	140	68.60
6-10 คน	53	26.00	42	20.60
11-15	32	15.70	8	3.90
16-20 คน	6	2.90	8	3.90
มากกว่า 20 คน	22	10.80	6	2.90
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 9.53		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 6.50
ระยะเวลาที่ใช้ในการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว				
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	6	2.90	75	36.80
2-4 ชั่วโมง	27	13.20	108	52.90
5-7 ชั่วโมง	11	5.40	12	5.90
มากกว่า 8 ชั่วโมง	160	78.40	9	4.40

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंก่		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
หากมีโอกาสจะกลับไปเยือนอีกหรือไม่				
ไม่กลับมา	10	4.90	1	0.50
กลับมา	194	95.10	203	99.50
เหตุผลในการกลับไปเยือน				
ธรรมชาติที่งดงาม/ร่มรื่น	57	27.90	66	32.40
บรรยากาศ/เรียนรู้ประวัติศาสตร์	48	23.50	33	16.20
คุณก/อื่นๆ	6	2.90	2	1.00
การรับรู้ข่าวสาร				
ไม่เคย	78	38.20	55	27.10
เคย	126	61.80	148	72.90
จำนวนครั้งในการรับรู้ข่าวสาร				
1-3 ครั้ง	86	68.30	80	54.40
4-6 ครั้ง	22	17.50	37	25.20
7-9 ครั้ง	7	5.60	10	6.80
10 ครั้ง และมากกว่า 10 ครั้ง	11	8.70	20	13.60
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 2.09		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.01

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กิจกรรมนันทนาการที่คาดหวัง				
ปิกนิก				
ไม่ได้คาดหวัง	140	68.60	189	92.60
คาดหวัง	64	31.40	15	7.40
เดินป่า				
ไม่ได้คาดหวัง	93	45.60	196	96.10
คาดหวัง	111	54.40	8	3.90
ถ่ายภาพ				
ไม่ได้คาดหวัง	80	39.20	153	75.40
คาดหวัง	124	60.80	50	24.60
พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ				
ไม่ได้คาดหวัง	65	31.90	70	34.30
คาดหวัง	139	68.10	134	65.70
ดูนก				
ไม่ได้คาดหวัง	131	64.20	191	93.60
คาดหวัง	73	35.80	13	6.40
เล่นน้ำตก				
ไม่ได้คาดหวัง	101	49.50	200	98.00
คาดหวัง	103	50.50	4	2.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กิจกรรมนันทนาการที่คาดหวัง (ต่อ)				
ตั้งแคมป์พักแรม				
ไม่ได้คาดหวัง	79	38.70	196	96.10
คาดหวัง	125	61.30	8	3.90
ชม โบราณสถาน/โบราณวัตถุ				
ไม่ได้คาดหวัง	203	99.50	70	34.30
คาดหวัง	1	0.50	134	65.70
กิจกรรมนันทนาการที่ประกอบจริง				
ปิกนิก				
ไม่ได้ประกอบ	164	80.40	192	94.10
ประกอบ	40	19.60	12	5.90
เดินป่า				
ไม่ได้ประกอบ	142	69.60	204	100.00
ประกอบ	62	30.40	-	-
ถ่ายภาพ				
ไม่ได้ประกอบ	91	44.60	125	61.30
ประกอบ	113	55.40	79	38.70
พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ				
ไม่ได้ประกอบ	79	38.70	94	46.10
ประกอบ	125	61.30	110	53.90

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กิจกรรมนันทนาการที่ประกอบจริง (ต่อ)				
ดูนก				
ไม่ได้ประกอบ	164	80.40	197	97.00
ประกอบ	40	19.60	6	3.00
เล่นน้ำตก				
ไม่ได้ประกอบ	149	73.00	204	100.00
ประกอบ	55	27.00	-	-
ตั้งแคมป์พักผ่อน				
ไม่ได้ประกอบ	121	59.30	204	100.00
ประกอบ	83	40.70	-	-
ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ				
ไม่ได้ประกอบ	204	100.00	60	29.40
ประกอบ	-	-	144	70.60

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ และความพึงพอใจ

อุทยานแห่งชาติแม่วงก์

แรงจูงใจในการเดินทางไปเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือเพื่อที่จะได้สัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด (ร้อยละ 46.6) รองลงมาคือ เพื่อเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เคยเยือนมาก่อน (ร้อยละ 21.6) ซึ่งนักท่องเที่ยวได้รับการตอบสนองความคาดหวังมาก (ร้อยละ 35.3) สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมนั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าอยู่มีสภาพเหมาะสมมาก (ร้อยละ 56.9) เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบว่าเหมาะสมอย่างยิ่ง (ร้อยละ 59.3) ซึ่งพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่นักท่องเที่ยวพบ ได้แก่ พฤติกรรมทิ้งขยะ และนักท่องเที่ยวส่งเสียงดัง (ร้อยละ 49.1 และร้อยละ 39.6 ตามลำดับ) สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยว นั้น นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมดี อันได้แก่ ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ การให้บริการข้อมูล การดูแลรักษาความปลอดภัย ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ-ห้องสุขา ป้าย-สัญลักษณ์ ความสะอาดของบริเวณโดยรวม ความสะดวกในการเข้าถึง (ร้อยละ 53.9, 52.0, 52.0, 51.5, 51.2, 46.1, 45.6 และร้อยละ 41.9 ตามลำดับ) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบันนั้นเหมาะสมอย่างยิ่ง (ร้อยละ 43.1) และสำหรับนักท่องเที่ยวที่เห็นว่าไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง นั้นเห็นว่าค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่ ประมาณ 10-20 บาท (ร้อยละ 95.7) และค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ประมาณ 5-10 บาท (ร้อยละ 97.7) โดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับความพอใจอย่างยิ่งจากการท่องเที่ยวครั้งนี้ (ร้อยละ 53.9) ดังตารางที่ 3

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนอุทยานประวัติศาสตร์นั้น มีความต้องการที่เรียนรู้ศึกษา ศิลป/วัฒนธรรม และเพื่อพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและครอบครัว ในจำนวนที่เท่ากัน (ร้อยละ 33.3) ซึ่งนักท่องเที่ยวได้รับการตอบสนองความคาดหวังในระดับปานกลาง (ร้อยละ 46.1) การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมนั้นนักท่องเที่ยวตอบว่าอยู่ในสภาพเหมาะสม (ร้อยละ 41.7) การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็นเหมาะสม (ร้อยละ 34.8 และร้อยละ 33.8 ตามลำดับ) ซึ่งพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่นักท่องเที่ยวพบ ได้แก่ พฤติกรรมทิ้งขยะ และพฤติกรรมมั่วสุม (ร้อยละ 76.2 และร้อยละ 9.5 ตามลำดับ) สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมดี ได้แก่ ความสะดวกในการเข้าถึง และความสะอาดของบริเวณโดยรวม (ร้อยละ 60.6 และร้อยละ 43.8 ตามลำดับ) และเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ การดูแลรักษาความปลอดภัย ห้องน้ำ-ห้องสุขา และการให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ 47.5, 46.1 และร้อยละ 43.1 ตามลำดับ) และที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าควรปรับปรุง ได้แก่ ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ ป้าย-สัญลักษณ์ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 46.1, 44.1 และร้อยละ 42.2 ตามลำดับ) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบันนั้นเหมาะสมอย่างยิ่ง (ร้อยละ 46.6) และนักท่องเที่ยวที่ตอบว่าไม่เหมาะสมนั้นตอบว่าค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่ ประมาณ 10-20 บาท (ร้อยละ 95.0) และค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ประมาณ 5-10 บาท (ร้อยละ 97.6) โดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับความพึงพอใจอย่างยิ่งจากการท่องเที่ยวครั้งนี้ (ร้อยละ 44.3) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามแรงจูงใจ และความพึงพอใจ

ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ และความพึงพอใจ	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
แรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ				
เพื่อเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติ	19	9.30	15	7.40
เพื่อเรียนรู้ศึกษาศิลป/วัฒนธรรม	1	0.50	68	33.30
เพื่อสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด	95	46.60	14	6.90
เพื่อผจญภัย	11	5.40	2	1.00
เพื่อพบปะผู้คนใหม่	-	-	2	1.00
เยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เคยเยือน	44	21.60	15	7.40
หาความสงบ/หลีกเลี่ยงความวุ่นวาย	6	13.70	20	9.80
พักผ่อนร่วมกับเพื่อน/ครอบครัว	28	13.70	68	33.30

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ และความพึงพอใจ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว				
น้อยมาก	1	0.50	4	2.00
น้อย	4	2.00	4	2.00
ปานกลาง	59	28.90	94	46.10
มาก	72	35.30	57	27.90
มากที่สุด	68	33.30	45	22.10
การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว				
สภาพทรุดโทรมมาก	-	-	2	1.00
สภาพทรุดโทรม	2	1.00	6	2.90
สภาพปานกลาง	11	5.40	63	30.90
สภาพเหมาะสม	75	36.80	85	41.70
สภาพเหมาะสมมาก	116	56.90	48	23.50
การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น				
ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง	4	2.00	11	5.40
ไม่เหมาะสม	8	3.90	6	2.90
ปานกลาง	53	26.00	71	34.80
เหมาะสม	56	27.50	47	23.00
เหมาะสมอย่างยิ่ง	83	40.70	69	33.80

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ และความพึงพอใจ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
พฤติกรรมไม่เหมาะสมที่พบเห็น				
ทิ้งขยะ	26	49.10	48	76.20
ส่งเสียงดัง/พฤติกรรมมั่วสุม	21	39.60	6	9.50
ขโมยของป่า/ขีดเขียนหักกิ่งไม้	5	9.40	5	7.90
อื่นๆ	1	1.90	4	6.30
ความสะดวกในการเข้าถึง				
ควรปรับปรุงอย่างมาก	-	-	4	2.00
ควรปรับปรุง	11	5.40	1	0.50
เหมาะสมปานกลาง	60	29.60	29	14.30
เหมาะสม	85	41.90	123	60.60
เหมาะสมอย่างยิ่ง	43	21.20	50	24.60
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว				
ควรปรับปรุงอย่างมาก	-	-	3	1.50
ควรปรับปรุง	4	2.00	86	42.20
เหมาะสมปานกลาง	25	12.30	62	30.40
เหมาะสม	105	51.50	43	21.10
เหมาะสมอย่างยิ่ง	70	34.30	10	4.90

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ และความพึงพอใจ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่				
ควรปรับปรุงอย่างมาก	-	-	1	0.50
ควรปรับปรุง	2	1.00	39	19.10
เหมาะสมปานกลาง	19	9.30	88	43.10
เหมาะสม	106	52.00	64	31.40
เหมาะสมอย่างยิ่ง	77	37.70	12	5.90
ความสะอาดของบริเวณโดยรวม				
ควรปรับปรุงอย่างมาก	-	-	1	0.50
ควรปรับปรุง	4	2.00	12	5.90
เหมาะสมปานกลาง	17	8.30	55	27.10
เหมาะสม	93	45.60	89	43.80
เหมาะสมอย่างยิ่ง	90	44.10	46	22.70
ป้าย-สัญลักษณ์				
ควรปรับปรุงอย่างมาก	3	1.50	3	1.50
ควรปรับปรุง	28	13.70	90	44.10
เหมาะสมปานกลาง	47	23.00	52	25.50
เหมาะสม	94	46.10	42	20.60
เหมาะสมอย่างยิ่ง	32	15.70	17	8.30

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ และความพึงพอใจ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंก่		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ห้องน้ำ-ห้องสุขา				
ควรปรับปรุงอย่างมาก	5	2.50	8	3.90
ควรปรับปรุง	8	3.90	52	25.50
เหมาะสมปานกลาง	38	18.60	94	46.10
เหมาะสม	104	51.00	40	19.60
เหมาะสมอย่างยิ่ง	49	24.00	10	4.90
การดูแลรักษาความปลอดภัย				
ควรปรับปรุงอย่างมาก	2	1.00	7	3.40
ควรปรับปรุง	15	7.40	35	17.20
เหมาะสมปานกลาง	41	20.10	97	47.50
เหมาะสม	106	52.00	57	27.90
เหมาะสมอย่างยิ่ง	40	19.60	8	3.90
ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่				
ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง	-	-	3	1.50
ควรปรับปรุง	7	3.40	94	46.10
เหมาะสมในระดับปานกลาง	47	23.00	64	31.40
เหมาะสม	110	53.90	32	15.70
เหมาะสมอย่างยิ่ง	40	19.60	11	5.40

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n=408)				
ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ และความพึงพอใจ	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंกั		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม				
ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง	22	10.80	4	2.00
ไม่เหมาะสม	14	6.90	9	4.40
เหมาะสมในระดับปานกลาง	45	22.10	60	29.40
เหมาะสม	35	17.20	36	17.60
เหมาะสมอย่างยิ่ง	88	43.10	95	46.60
ค่าธรรมเนียมที่คิดว่าเหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่				
10-20 บาท	44	95.70	38	95.00
21-30 บาท	2	4.30	1	2.50
31-40 บาท	-	-	1	2.50
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 14.79		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 15.00
ค่าธรรมเนียมที่คิดว่าเหมาะสมสำหรับเด็ก				
5-10 บาท	42	97.70	40	97.60
11-15 บาท	1	2.30	1	2.40
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 6.56		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 7.39

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ และความพึงพอใจ	(n=408)			
	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	อช.แม่वंก่		อป.กำแพงเพชร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว				
ไม่พึงพอใจ	3	1.50	-	-
พึงพอใจในระดับปานกลาง	17	8.30	47	23.20
พึงพอใจ	74	36.30	66	32.50
พึงพอใจอย่างยิ่ง	110	53.90	90	44.30

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 นักท่องเที่ยวที่ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน

การศึกษาแรงจูงใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวแยกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าไคสแควร์ มีค่าเท่ากับ 8.175 มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .00 จึงสามารถสรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์มีแรงจูงใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการมาเยือนของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

แรงจูงใจในการเดินทาง	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว	
	อุทยานแห่งชาติแม่วังก์แม่วังก์	อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร
เพื่อเรียนรู้ศึกษามหาชนชาติ	9.3 (19)	7.4 (15)
เพื่อเรียนรู้ศึกษาศิลปะ/วัฒนธรรม	1.4 (1)	33.3 (68)
เพื่อสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด	46.6 (95)	6.9 (14)
เพื่อผจญภัย	5.4 (11)	1.0 (2)
เพื่อพบปะผู้คนใหม่	- (-)	1.0 (2)
เพื่อเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เคยเยือน	21.6 (44)	7.4 (15)
เพื่อหาความสงบ/หลีกเลี่ยงความวุ่นวาย	2.9 (6)	9.8 (20.0)
เพื่อพักผ่อนร่วมกับเพื่อน/ครอบครัว	13.7 (28)	33.3 (68)
รวม	100 (204)	100 (204)

หมายเหตุ $\chi^2 = 8.175$; $df = 7$; $Sig = .000$

สมมติฐานข้อที่ 2 ประสิทธิภาพด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติแม่วงก์

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 8 คู่ ซึ่งตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว มีอยู่ 5 ปัจจัย โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .386 รองลงมาเป็นความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม และการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ด้วยค่า r เท่ากับ .376, .332 และ .244 ตามลำดับ รองลงมาคือความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของนักท่องเที่ยวด้วยค่า r เท่ากับ .281 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตามสมมติฐานข้อที่ 2 สำหรับอุทยานแห่งชาติแม่วงก์

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์						
	1	2	3	4	5	6	7
1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	1.000						
2. ประสิทธิภาพด้านนันทนาการ	.083	1.000					
3. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	.230**	.236**	1.000				
4. ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว	.376**	.015	.155*	1.000			
5. การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมฯ	.244**	-.069	-.072	.250**	1.000		
6. การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมฯ	.386**	.013	-.090	.281**	.137	1.000	
7. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม	.332**	.164*	.059	.161*	.074	.170*	1.000

หมายเหตุ * นัยสำคัญที่ระดับ .05

** นัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุในสมมติฐานข้อที่ 2 นี้พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานแสดงว่า ประสิทธิภาพด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียมทุกตัวรวมกัน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F= 16.339$; $P = .000$) โดยตัวแปรอิสระทั้งหมดก่อให้เกิดความผันแปรในตัวแปรตามคือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 33.3 ($R^2 = .333$) มีตัวแปรอิสระถึง 5 ตัวแปร อันได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับค่าเป็นมาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ .257 นั่นคือ ถ้าหากปัจจัยอื่นๆ คงที่แล้ว ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะทำให้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป .257 หน่วย ซึ่งรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุตามสมมติฐานข้อที่ 2 สำหรับอุทยานแห่งชาติแม่วงก์

ตัวแปรอิสระ	ความพึงพอใจโดยรวม				
	$\bar{X}$	SD	Beta	t	P
ประสิทธิภาพด้านนันทนาการ	1.530	.029	-.013	.212	.832
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	.620	.016	.169	2.766	.006
ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว	3.990	.052	.208	3.283	.001
การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ	4.010	.043	.159	2.607	.010
การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	4.500	.067	.257	4.173	.000
ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม	3.750	.032	.225	3.711	.001

หมายเหตุ $F = 16.339$; $P = .000$; $R^2 = .333$

สมการความถดถอยที่คาดไว้จะเป็น

$$Y = 1.487 + .006(x_1) + .004(x_2) + .171(x_3) + .112(x_4) + .281(x_5) + .117(x_6)$$

โดยที่

Y = ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

x_1 = ประสบการณ์ด้านนันทนาการ

x_2 = การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

x_3 = ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว

x_4 = การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น

x_5 = การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

x_6 = ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม

จากสมการการถดถอยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้น หรือลดลงของตัวแปรอิสระอัน ได้แก่ ประสบการณ์ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม บริเวณอุทยานแห่งชาติแม่วังก์ 1 หน่วย จะทำให้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน .006, .004, .171, .112, .281 และ .117 หน่วย ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันหากประสบการณ์ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม มีค่าเป็น 0 หน่วย นักท่องเที่ยวจะมีความพึงพอใจอยู่ที่ระดับ 1.487 หน่วย (จากระดับการวัดความพึงพอใจอย่างยิ่ง ไปถึงไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง = 1-5 หน่วย)

จากการผลการทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระทีละตัว จะพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวมีความสัมพันธ์ กับตัวแปรตามคือความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า Sig ของค่าคงที่ เท่ากับ .00

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 9 คู่ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .327 รองลงมาคือความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ด้วยค่า r เท่ากับ .273 โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว มีอยู่ 3 ปัจจัยคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม และความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ด้วยค่า r เท่ากับ .273, .251 และ .230 ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตามสมมติฐานข้อที่ 2 สำหรับอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์						
	1	2	3	4	5	6	7
1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	1.000						
2. ประสบการณ์ด้านนันทนาการ	.054	1.000					
3. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	.175*	.263**	1.000				
4. ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว	.230**	.002	-.007	1.000			
5. การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมฯ	.273**	-.159*	-.002	-.009	1.000		
6. การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมฯ	.145*	-.130	.229**	.196**	.194**	1.000	
7. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม	.251**	-.237**	-.110*	.127	.327**	.119	1.000

หมายเหตุ * นัยสำคัญที่ระดับ .05

** นัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุในสมมติฐาน พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานคือ ประสพการณ์ ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวของกลุ่มอื่นๆ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม ทุกตัวรวมกัน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 7.635 ; P = .000$) โดยตัวแปรอิสระทั้งหมดก่อให้เกิดความผันแปรในตัวแปรตามคือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 19.0 และปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับค่าเป็นมาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ .222 รองลงมาคือ ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับค่าเป็นมาตรฐานแล้ว เท่ากับ .205 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุตามสมมติฐานข้อที่ 2 สำหรับอุทยานประวัติศาสตร์ กำแพงเพชร

ตัวแปรอิสระ	ความพึงพอใจ โดยรวม				
	$\bar{X}$	SD	Beta	t	P
ประสพการณ์ด้านนันทนาการ	7.22	.004	.092	1.313	.024
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	.73	.017	.171	2.456	.226
ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว	3.66	.058	.205	3.076	.003
การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ	3.77	.050	.222	3.182	.002
การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	3.84	.067	.010	.419	.882
ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม	4.02	.053	.190	2.696	.008

หมายเหตุ $F = 7.635 ; P = .000 ; R^2 = .190$

สมการความถดถอยที่คาดไว้จะเป็น

$$Y = 2.175 + .005(x_1) + .004(x_2) + .179(x_3) + .158(x_4) + .001(x_5) + .143(x_6)$$

โดยที่

Y = ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

x_1 = ประสบการณ์ด้านนันทนาการ

x_2 = การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

x_3 = ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว

x_4 = การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น

x_5 = การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

x_6 = ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม

จากสมการการถดถอยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้น หรือลดลงของตัวแปรอิสระอัน ได้แก่ ประสบการณ์ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม บริเวณอุทยานแห่งชาติแม่วังก์ 1 หน่วย จะทำให้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน .005, .004, .179, .158, .001 และ .143 หน่วย ตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันหากประสบการณ์ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม มีค่าเป็น 0 หน่วย นักท่องเที่ยวจะมีความพึงพอใจอยู่ที่ระดับ 2.175 หน่วย (จากระดับการวัดความพึงพอใจอย่างยิ่ง ไปถึงไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง = 1-5 หน่วย)

จากการผลการทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระทีละตัว จะพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวมีความสัมพันธ์ กับตัวแปรตามคือความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า Sig ของค่าคงที่ เท่ากับ .00

วิจารณ์ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ได้แก่ การได้สัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด และเพื่อเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เคยเยือนมาก่อน ถึงร้อยละ 46.6 และร้อยละ 21.6 ตามลำดับ เนื่องมาจากฐานทรัพยากรของอุทยานแห่งชาติแม่วงก์มีลักษณะความเป็นธรรมชาติที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นแหล่งแสวงหาความแปลกใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวที่รักการผจญภัยชวนให้เดินทางมาสัมผัส ประกอบกับรูปแบบของกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้เลือกประกอบ และเมื่อวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศจะพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 61.3) มีอายุระหว่าง 21-25 ปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรียาพร (2527) ที่พบว่านักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่อุทยานแห่งชาติภูกระดึงเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง การที่กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะเช่นนี้ อาจเป็นเพราะเพศชายมีโอกาสไปพักผ่อนในพื้นที่นันทนาการที่ห่างไกลหรือพื้นที่ธรรมชาติที่ค่อนข้างสัน โดยมากกว่าเพศหญิง ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ต้องใช้เวลาหลายวัน ใช้ความอดทน และพลกำลังค่อนข้างมากในการเดินทางกว่าจะถึงยอดเขาโมโกจู (หากเดินขึ้นยอดเขาโมโกจูต้องใช้เวลาประมาณ 5 วัน) นอกจากนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมือง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวร้อยละ 64.2 เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสังคมเมืองที่มีภาวะการแก่งแย่งสูง ตลอดจนความเร่งรีบ และสภาพอากาศที่แปร่งทุกวัน สาเหตุดังกล่าวมีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่อยู่ในสังคมเมืองมีความต้องการที่จะได้ใกล้ชิด และสัมผัสกับธรรมชาติ และต้องการสัมผัสกับความแปลกใหม่เพื่อเติมสีสันให้กับชีวิต

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ถึงร้อยละ 50.2 แสดงว่าในสังคมไทยปัจจุบันกลุ่มประชากรที่มีการศึกษาสูงนิยมไปท่องเที่ยวพักผ่อนตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นธรรมชาติ เช่น ป่าเขา น้ำตก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีการศึกษาดี มีความเข้าใจถึงคุณค่า และประโยชน์ของการประกอบกิจกรรมนันทนาการและผู้ที่มีการศึกษาดีส่วนมากจะทำงานในลักษณะที่ใช้สมองมากกว่าใช้แรงงาน จึงจำเป็นต้องมีการนันทนาการเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โสภณ (2525) ปรียาพร (2527) และ ชนินทร (2529) ที่พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงนิยมไปพักผ่อนในพื้นที่แหล่งนันทนาการทางธรรมชาติมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำกว่า กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวประกอบส่วนใหญ่ จึงเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายในบรรยากาศที่เงียบสงบ และได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้แก่ กิจกรรมถ่ายภาพ การ

ตั้งแคมป์พักแรม เดินป่า และเล่นน้ำตก และจากกลุ่มตัวอย่างพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาว ซึ่งในวัยดังกล่าวถือได้ว่าอยู่ในวัยที่กำลังทำงาน มีรายได้เป็นของตัวเอง จึงมีความต้องการที่จะท่องเที่ยวหาประสบการณ์ให้กับชีวิต ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับการตอบสนองความคาดหวังในการประกอบกิจกรรมมาก ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจอย่างยิ่งจากการเดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่วงก์

สำหรับอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เป็นอุทยานที่ได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลก ที่มีนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกให้ความสนใจเดินทางมาเที่ยวชม ซึ่งจากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเยือนจะเป็นคนภายในจังหวัด และยังคงอยู่ในวัยเรียน (ร้อยละ 59.2) จากการสอบถามเจ้าหน้าที่พบว่า ส่วนใหญ่จะเข้ามาชมเพราะมีอาจารย์นำมา หรือต้องเข้ามาเพื่อหาข้อมูลในการทำรายงาน และมีบางส่วนที่เดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพราะอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรมีสภาพธรรมชาติที่ค่อนข้างร่มรื่น อากาศเย็นสบาย และนักท่องเที่ยวยังมีโอกาสเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของประเทศชาติอีกด้วย สำหรับแรงจูงใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์นั้น ได้แก่ เพื่อการพักผ่อนร่วมกับเพื่อน และครอบครัว และความต้องการเรียนรู้ศึกษาศิลป/วัฒนธรรม เป็นจำนวนที่เท่ากันคือร้อยละ 33.3 อาจเป็นเพราะบรรยากาศที่ร่มรื่นของอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรจึงทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาชมได้ประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยวศึกษาหาความรู้ และพักผ่อนไปพร้อมกัน กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวประกอบได้แก่ การชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ การพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ถ่ายภาพ ปิกนิก และคุกกี้ ซึ่งในการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวในบางกิจกรรมจำเป็นต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเอื้ออำนวยต่อการประกอบกิจกรรม แต่จากข้อมูลเกี่ยวกับการบริการด้านการท่องเที่ยวที่พบว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าควรปรับปรุง ได้แก่ ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ ป้าย-สัญลักษณ์ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ศึกษาศิลป/วัฒนธรรม ของนักท่องเที่ยว และเชื่อมโยงไปถึงกิจกรรมอื่นๆ ที่นักท่องเที่ยวประกอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวได้รับการตอบสนองในวัตถุประสงค์หลักในระดับปานกลาง เท่านั้น และจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวอย่างไม่เป็นทางการทำให้ทราบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่ทราบถึงระเบียบในการเข้ามาเยือนอุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งอาจทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวก ความปลอดภัย และความพึงพอใจเท่าที่ควรรวมถึงอาจเป็นสาเหตุของการเกิดผลกระทบทางนันทนาการได้ อุทยานประวัติศาสตร์จึงควรที่จะพัฒนาโปรแกรมการสื่อความหมาย การประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของนักสื่อความหมาย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในงานบริการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพร

(2543) และมณฑาทิพย์ (2545) ที่พบว่านักท่องเที่ยวที่ใช้คู่มือในการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา มีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสนใจ และต้องการคู่มือท่องเที่ยวโบราณสถานเชิงอนุรักษ์ และคลอง (2542) กล่าวว่า การพัฒนา และผลิตคู่มือ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติ และประวัติศาสตร์นั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสื่อประเภทนี้สามารถเพิ่มความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวได้อันเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ต่อไป และนักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากการท่องเที่ยว

ในปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว สำหรับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์นั้นอยู่ในระดับที่พึงพอใจอย่างยิ่ง ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว นั่นคือนักท่องเที่ยวจะค่อนข้างให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมมาก เพราะเหตุแห่งการเดินทางของนักท่องเที่ยวก็นั่นเพื่อให้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบว่าสภาพแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติแม่วงก์นั้นอยู่ในสภาพดีมาก คือยังคงความงามตามธรรมชาติ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับการตอบสนองตามความคาดหวังจากการประกอบกิจกรรมนันทนาการมาก ซึ่งเป็นอีกปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับการศึกษาของ วิชัย (2531) ที่ว่าความพึงพอใจ มีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ และความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ซึ่งการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการรับรู้ข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวก่อนการเดินทางจะมีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวได้มีการเตรียมตัวเพื่อให้เกิดความพร้อมในการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะเกิดแรงจูงใจและมีความคาดหวังเกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมนันทนาการ เมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางมาสัมผัส และได้รับการตอบสนองที่ตรงกับคาดหวัง ที่ได้รับจากการรับรู้ข่าวสารก่อนการเดินทาง สอดคล้องกับที่ ดร.ชนิ (2544) ได้กล่าวไว้ว่าต้องมีการประชาสัมพันธ์ และสร้างความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้จากการท่องเที่ยวไปถึงทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เน้นการบริการด้านสื่อความหมาย และการให้ข่าวสารข้อมูล เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นเมื่อข้อมูลที่ได้รับตรงกับที่ได้สัมผัสจริงจึงทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจ และก่อให้เกิดความประทับใจ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดีด้านนันทนาการ และเกิดจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ เพื่อที่ว่าหากมีโอกาสนักท่องเที่ยวจะได้เดินทางกลับมาสัมผัสกับบรรยากาศที่ยังคงความเป็นธรรมชาติ อีกครั้ง และนักท่องเที่ยวก็จะเกิดความคาดหวังว่าตนจะได้รับความรู้สึกที่พึงพอใจเหมือนที่เคยได้รับในอดีต ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.1 กล่าวว่า

ต้องการกลับไปเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์อีกหากมีโอกาส แสดงว่านักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจ และพึงพอใจในการเดินทางมาเยือน

จากการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ ซึ่งมีรายได้และฐานะค่อนข้างมั่นคง จึงอาจส่งผลให้ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความเหมาะสมของอัตราค่าธรรมเนียม ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบว่าเหมาะสมอย่างยิ่ง โดยให้เหตุผลว่าเพื่อให้ทางอุทยานแห่งชาติ นำรายได้ที่จัดเก็บมาบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ และนักท่องเที่ยวก็รู้สึกว่าคุณค่าที่ได้รับมาคุ้มค่าอย่างยิ่งจากการท่องเที่ยวจึงเป็นความคุ้มค่าที่จะจ่าย และสำหรับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เหมาะสมอย่างยิ่ง จากการสอบถามเจ้าหน้าที่พบว่านักท่องเที่ยวทุกคนต้องเข้ามาฟังรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์พื้นที่ รวมถึงกฎระเบียบที่สำคัญก่อนเข้าไปประกอบกิจกรรมนันทนาการ เมื่อนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสรับรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบแล้วจึงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คมเชษฐา (2545) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติแตกต่างกันมีพฤติกรรมการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติแตกต่างกัน โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติในระดับที่สูง ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ น้อยกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติในระดับที่ต่ำ

สำหรับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการไปเยือนอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร นั้น อยู่ในระดับที่พึงพอใจอย่างยิ่ง ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น เมื่อพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวแล้วจะเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่เป็น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาวไทยในอดีต จึงพิจารณาได้ว่าโดยพื้นฐานทางวัฒนธรรมของคนไทยที่ศรัทธาในพระพุทธศาสนาจะให้ความเคารพแก่สถานที่ และค่อนข้างสำรวมกริยาเมื่ออยู่ในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นจึงมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวค่อนข้างมาก และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่ประเมินพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่นักท่องเที่ยวพบเห็น ได้แก่ พฤติกรรมการทิ้งขยะ และพฤติกรรมมั่วสุม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรส่วนใหญ่ จะเป็นคนในท้องถิ่น จึงมีโอกาสเดินทางมาเยือนหลายครั้ง ทำให้นักท่องเที่ยวมีความคุ้นเคยกับสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับการ

ศึกษาของ คมเชษฐา (2545) ที่พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นคนท้องถิ่น มีพฤติกรรม การไม่ปฏิบัติ ตามกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติมากกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากจังหวัดใกล้เคียง และสำหรับ นักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมเหมาะสมนั้นอาจจะเนื่องมาจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมของคนไทยโดยทั่วไป ที่นับถือศาสนาพุทธ และมีความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงค่อนข้างให้ความเคารพในสถานที่ รวมถึง รูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นแบบไป-กลับ จึงอาจทำให้นักท่องเที่ยวมีรอยละของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพียง 5.4 เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คมเชษฐา (2545) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรูปแบบ การท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน มีพฤติกรรม การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบมากกว่านักท่องเที่ยวแบบไม่ พักค้างคืน (ไป-กลับ) ตลอดจนวัตถุประสงค์หลักในการใช้ประโยชน์พื้นที่ของนักท่องเที่ยวที่ ต้องการพักผ่อนร่วมกับเพื่อน และครอบครัว และความต้องการที่เรียนรู้ศึกษาศิลป/วัฒนธรรม ซึ่ง จากการศึกษานี้ของ คมเชษฐา (2545) พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจที่จะได้มีโอกาสผจญภัยใน ธรรมชาติ มีพฤติกรรม การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจที่จะได้มี โอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว

สำหรับความเหมาะสมของอัตราค่าธรรมเนียมที่จ่ายนั้นพบว่ามีความสัมพันธ์กับความ พึงพอใจซึ่งจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบว่าค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บ อยู่ในปัจจุบันนั้นเหมาะสมอย่างยิ่ง ซึ่งจากข้อมูลพื้นฐานพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็น นักเรียน/นักศึกษาซึ่งอัตราค่าธรรมเนียมที่จ่ายจะน้อยกว่านักท่องเที่ยวโดยทั่วไป จึงเป็นความคุ้มค่า ที่จะได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ ซึ่งจากการวิเคราะห์รูปแบบของกิจกรรมนันทนาการ พบว่ากิจกรรม นันทนาการที่นักท่องเที่ยวประกอบ ได้แก่ การชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ และการพักผ่อน ซึ่งการได้รับการตอบสนองความคาดหวังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้ได้รับ ความพึงพอใจจากการท่องเที่ยว จากข้อมูลพบว่านักท่องเที่ยวได้รับการตอบสนองตามความคาดหวัง จากการประกอบกิจกรรมในระดับปานกลางเท่านั้น แต่โดยรวมแล้วนักท่องเที่ยวก็ยังได้รับความ พึงพอใจจากการท่องเที่ยว การที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวท้องถิ่น ที่มีประสบการณ์ ในการมาเยือน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมได้ ซึ่ง นักท่องเที่ยวตอบว่าสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพที่เหมาะสมคืออยู่แล้ว จึงพิจารณา ได้ว่าสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการนอกจากการ ได้ชมความงามของแหล่งท่องเที่ยว และการพักผ่อน สิ่ง นอกเหนือไปจากนี้ที่อาจทำให้นักท่องเที่ยวได้รับการตอบสนองความคาดหวังได้ตรงตามความ ต้องการ คือการ ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงอารยธรรมในอดีตของบรรพบุรุษ ไทย ซึ่งการบริการด้านการสื่อความหมายเป็นสิ่งที่สำคัญ และในอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรนี้ ยังขาดอยู่มากในเรื่องของการบริการด้านนี้ ทั้งที่ได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกมานานแล้ว

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และศึกษาความพึงพอใจ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการไปเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ และอุทยานประวัติศาสตร์ กำแพงเพชร โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น แหล่งละ 204 ตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ที่นักท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาทั้ง 2 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ หากำร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติการวิเคราะห์ไคสแควร์ ในสมมติฐานข้อที่ 1 และใช้สถิติการถดถอยแบบพหุ (multiple regression analysis) ในข้อที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

อุทยานแห่งชาติแม่วงก์

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์นั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 21-25 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ รายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร และยังไม่เคยเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์มาก่อน โดยมีอุทยานแห่งชาติแม่วงก์เป็นจุดหมายปลายทางหลักในการเดินทาง ลักษณะกลุ่มเป็นกลุ่มเพื่อน ขนาดกลุ่ม 1-5 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการประกอบกิจกรรม มากกว่า 8 ชั่วโมง และจะกลับมาเยือนอีกหากมีโอกาส เพราะประทับใจในธรรมชาติที่งดงาม นักท่องเที่ยวเคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติก่อนเดินทาง กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวคาดหวังก่อนที่จะเดินทางไปเยือน ได้แก่ การได้พักผ่อน การตั้งแคมป์พักแรม และการถ่ายภาพ และสำหรับกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวประกอบ ได้แก่ การได้พักผ่อน ถ่ายภาพ และการตั้งแคมป์พักแรม แรงจูงใจในการเดินทางมาเยือนอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ของนักท่องเที่ยวนั้น เพื่อที่จะได้สัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ซึ่งนักท่องเที่ยวได้รับการตอบสนองแรงจูงใจมาก เพราะสภาพแวดล้อมนั้นอยู่ในสภาพดี สำหรับพฤติกรรมที่นักท่องเที่ยวพบส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมอย่างยิ่ง สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมดี นัก

ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบันนั้นเหมาะสมอย่างยิ่ง และนักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจอย่างยิ่งจากการเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนเป็นเพศหญิง และเพศชาย ในจำนวนใกล้เคียงกัน อายุอยู่ระหว่าง 15-20 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี รายได้น้อยกว่า 5,000 บาท และเป็นคนในจังหวัดที่อุทยานตั้งอยู่ จึงเคยเดินทางมาเยือนบ่อย ประมาณ 2-5 ครั้ง ลักษณะกลุ่มในการเดินทางเป็นกลุ่มเพื่อน ขนาดกลุ่มประมาณ 1-5 คน ใช้เวลาในการท่องเที่ยวประมาณ 2-4 ชั่วโมง และหากมีโอกาสนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกลับมาเยือนอีก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรมาก่อน ประมาณ 1-3 ครั้ง กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง ได้แก่ การได้ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และถ่ายภาพ สำหรับกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวประกอบ ได้แก่ การได้ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และถ่ายภาพ นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่เรียนรู้ศึกษาศิลป/วัฒนธรรม และเพื่อพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและครอบครัว ซึ่งนักท่องเที่ยวได้รับการตอบสนองวัตถุประสงค์หลักของการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพเหมาะสม พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมดี และปานกลาง แต่ที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าควรปรับปรุง ได้แก่ ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ ป้าย-สัญลักษณ์ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบันนั้นเหมาะสมอย่างยิ่ง โดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับความพึงพอใจอย่างยิ่งจากการท่องเที่ยวครั้งนี้

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปผลได้ว่า

สมมติฐานข้อที่ 1: เป็นไปตามสมมติฐาน คือ นักท่องเที่ยวที่ไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มีแรงจูงใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 8.175$; sig = .000)

สมมติฐานข้อที่ 2: ประสบการณ์ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติแม่วงก์

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุในสมมติฐานข้อที่ 2 นี้พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานแสดงว่า ประสบการณ์ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความเหมาะสมของค่าธรรมเนียม มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ .333 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับค่าเป็นมาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ .257

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุในสมมติฐาน พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานซึ่งแสดงว่า ประสบการณ์ด้านนันทนาการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความเหมาะสมของอัตราค่าธรรมเนียมที่จ่าย มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ .190 และปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับค่าเป็นมาตรฐานแล้ว (Beta) เท่ากับ .222 รองลงมาคือ ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับค่าเป็นมาตรฐานแล้ว เท่ากับ .205

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1.1 เนื่องจากปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว มากที่สุดคือ ความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นการพัฒนาหรือออกแบบสภาพแวดล้อม จึงมีความสำคัญในการที่จะสร้างความประทับใจ เพิ่มความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดีด้านนันทนาการจากการท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งที่ผู้บริหารจัดการต้องตระหนัก คือในการจัดการสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการตรวจสอบ และดูแลอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับทุกองค์ประกอบ เช่น การบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานเสมอ ไม่ปล่อยให้สภาพเสื่อมโทรม การรักษาความสะอาด การรักษาไว้ซึ่งทัศนียภาพ ความงดงามตามธรรมชาติ และรูปแบบกิจกรรมที่จะตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

1.2 เนื่องจากแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางไปเยือน มากที่สุดคือ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ดังนั้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกจึงควรคำนึงถึงความเหมาะสม และให้มีความกลมกลืน กับธรรมชาติ เน้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ และความงามตามธรรมชาติของพื้นที่

1.3 จากผลการศึกษาที่พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเพื่อน และครอบครัว กิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวคือ การพักผ่อนความรื่นรมย์ของธรรมชาติช่วยให้ได้ผ่อนคลายความกดดันจากภาระงาน และสภาพอากาศของเมืองหลวง ดังนั้นเพื่อเป็นการลดการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ด้านนันทนาการ และลดความขัดแย้งจากการประกอบกิจกรรม จึงควรจัดให้มีระยะห่างระหว่างกลุ่มที่เหมาะสม แยกรูปแบบการประกอบกิจกรรมนันทนาการให้ชัดเจน เพื่อรักษาประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยว และยังเป็นการช่วยลดผลกระทบที่เกิดกับพื้นที่ด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

2.1 เนื่องจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว มากที่สุดคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น และจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรยังเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่เดินทางมากับเพื่อน รวมถึงเป็นคนในท้องถิ่น อาจเกิดความค่อนงแล้วแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ฉะนั้นควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ออกตรวจตราดูรอบๆ พื้นที่ที่เป็นระยะ หรือจัดเวรยามในบางจุดที่ค่อนข้างเสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นอกจากจะเพื่อเป็นการรักษาประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวแล้ว ยังเพื่อคงไว้ซึ่งเสน่ห์มนต์ขลังของเมืองเก่า ที่นับวันจะหาชมได้ยากยิ่ง

2.2 จากการวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมายังอุทยานประวัติศาสตร์ก็เพื่อเรียนรู้ ศึกษาศิลป/วัฒนธรรม และเพื่อพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและครอบครัว และกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวประกอบคือ การเข้าชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ ดังนั้นนอกจากการที่นักท่องเที่ยวจะได้พักผ่อนจากการเข้าชมแล้ว ยังต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทยอีกด้วย ฉะนั้นจึงควรจัดให้มีระบบการสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว โดยอาจมีการวางแผนการจัดทำเป็นเส้นทางสื่อความหมายโดยสำรวจจุดที่น่าสนใจ และโดดเด่นออกแบบป้าย-สัญลักษณ์ให้ชัดเจน โดยเลือกใช้วัสดุที่กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติของอุทยานประวัติศาสตร์ นอกจากจะช่วยดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมเพิ่มมากขึ้นแล้ว นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ความเข้าใจ และความเพลิดเพลินจากการเข้าชมเส้นทางและยังอาจเกิดจิตสำนึกในความหวงแหนทรัพยากรที่มีคุณค่าที่ยังคงสะท้อนเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตอีกด้วย นอกจากการจัดทำเส้นทางสื่อความหมายประวัติศาสตร์แล้ว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวก็เป็นแหล่งข้อมูล และความรู้สำคัญที่ควรจัดให้มี เพื่อที่จะช่วยสื่อความหมาย ให้เรื่องประวัติศาสตร์ที่น่าเบื่อสำหรับบางคน กลายเป็นเรื่องที่สนุกสนานและน่าค้นหาสำหรับทุกคน

2.3 จากข้อมูลที่ได้พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเยือนอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน-นักศึกษา และเป็นคนในท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชรเอง นั่นอาจโยงไปถึงเรื่องของการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ทั่วถึง และไม่สามารถดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดอื่น ภาคอื่น ให้เห็นความสำคัญและให้ความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ดังนั้นควรการวางแผนการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกเพศ ทุกวัย เพื่อให้อุทยานประวัติศาสตร์

กำแพงเพชรเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว นอกจากจะเป็นประโยชน์ในด้านการเผยแพร่ประวัติศาสตร์ของชาติไทยแล้ว ยังเป็นการนำรายได้มาสู่จังหวัดกำแพงเพชรอีกด้วย

2.4 ควรมีการจัดทำแผนการจัดการอุทยานประวัติศาสตร์ฉบับใหม่เพราะฉบับเก่านั้นหมดอายุแล้ว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการอุทยานประวัติศาสตร์ ให้สอดคล้องกัน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การวัดตัวแปรทางด้านความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ควรแจกแจงสภาพแวดล้อมออกมาวัดในลักษณะของตัวแปรย่อย เช่น ความสวยงามของภูมิทัศน์ความเป็นธรรมชาติ ความเสื่อมโทรมของสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น ให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการจัดการที่ชัดเจนมากขึ้น

3.2 ควรมีการศึกษาปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปร และศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจจะมามีอิทธิพลต่อความพึงพอใจโดยรวม เช่น ความแออัด การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นข้อเสนอแนะ และนำไปสู่แนวทางในการวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ต่อไป

3.3 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการสื่อความหมายในอุทยานประวัติศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การวางแผน และออกแบบระบบการสื่อความหมายเพื่อให้ความรู้และเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติให้เดินทางมาเที่ยวชม

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมป่าไม้. 2543. อุทยานแห่งชาติ. รายงานสถิตินักท่องเที่ยว. สถิติปี 2542-2543. แหล่งที่มา:
http://www.forest.go.th/MainNation/stat_tour/_private/stat42-43.htm, 1 มีนาคม 2545.

กรมศิลปากร. 2533. ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติการอนุรักษ์อนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณคดี.
 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. บริษัทหิรัญพัฒน์จำกัด, กรุงเทพมหานคร.

_____. 2542. อุทยานประวัติศาสตร์. แหล่งที่มา: <http://www.finearts.go.th/ppark.htm>,
 1 มีนาคม 2545.

_____. 2542. นำชมอุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร. สำนักโบราณคดี
 และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. บริษัทประชาชนจำกัด, กรุงเทพมหานคร. 208 น.

กฤษณา ศักดิ์ศรี. 2530. จิตวิทยาการศึกษา. สำนักพิมพ์บำรุงสาสน์, กรุงเทพมหานคร. 123 น.

กนกพร รัตนสุธีกุล. 2541. ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลต่อการดำเนินการบำบัด
 น้ำเสียของโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2543. ข้อมูลท่องเที่ยว. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ.
 แหล่งที่มา: <http://www.tat.or.th/thai/tourinfo/place/place1.htm>, 1 มีนาคม 2545.

_____. 2543. คู่มือท่องเที่ยวกำแพงเพชร. แผนที่จังหวัดกำแพงเพชร.

คุณทศทิพย์ มาลากุล ณ อยุธยา. 2526. การศึกษาเปรียบเทียบความพอใจระหว่างผู้อยู่อาศัย
 ในแฟลตกับเรือนแถว กรณีโครงการเคหะชุมชนบางบัว 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2543. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล เวอร์ชัน 7-10. ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เกศศิริ เจริญวิศาล และ อำพร วิริยโกศล. 2542. แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา. ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา. 136 น.
- เกษม จันทร์แก้ว. 2530. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร. 363 น.
- คมเชษฐา จรุงพันธ์. 2545. พฤติกรรมการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ: กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คัคณางค์ วรัักษ์จุนเกียรติ. 2543. พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คำนึ่ง นกแก้ว. 2524. ความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทนาภรณ์ อัมพลจันทน์. 2544. การประยุกต์แนวคิดช่วงชั้นด้านนันทนาการ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำเนียร ช่างโชติ. 2516. จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. โรงพิมพ์ศาสนา, กรุงเทพมหานคร.
- ฉวีวรรณ สุขมงคลรัตน์. 2543. ความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรปะการังด้านการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ฉลอง น้อยฉิม. 2542. การพัฒนาคู่มือสื่อความหมายธรรมชาติและประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติภูหินร่องกล้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชนินทร์ รัตตสัมพันธ์. 2529. อุปสงค์ของการนันทนาการกลางแจ้งของอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาญชัย ดวงจิตต์. 2526. การท่องเที่ยวเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านจิตวิทยา. จุลสารการท่องเที่ยว. ปีที่ 1 ฉบับที่ 3.
- ชลธิพร ไกรเวียง. 2531. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชลสิทธิ์ ชูชาติ. 2544. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 3. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. ลานนาการพิมพ์, เชียงใหม่. 192 น.
- ณรงค์ สินสวัสดิ์. 2522. จิตวิทยาการเมือง. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. 163 น.
- ดรรรชนี เอมพันธุ์. 2544. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. ในเอกสารประกอบการสอนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ดารณี คำวันดี. 2545. การประยุกต์หลักการออกแบบอย่างยั่งยืนในการปรับปรุงผังบริเวณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2528. จิตวิทยาสังคม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร. (อัดสำเนา)

- คูสิต สังข์ร่วมใจ. 2530. ผลดีของสีตัวอักษรและสีพื้นของแผ่นโปรงใสที่มีต่อการรับรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ถวัลย์ เนียมทรัพย์. 2543. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาแรงจูงใจ. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- นาวิน ชีระวิทย์. 2543. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธร จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิกร เกลี้ยงพิบูลย์. 2544. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พุแค จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิมิตพงษ์ เขาวนปรีชา. 2545. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณวนอุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นักวิจัยทางสังคมศาสตร์รุ่นที่ 54. 2542. รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเลย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพมหานคร. 166 น.
- บัณฑิต วินิจชัยกุล. 2542. การรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประทุม เป็นสุวรรณ. 2522. จิตวิทยาสังคม. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพมหานคร. 85 น.
- ประพันธ์ สุทธาวาส และ อุดม สำอางค์กุล. 2525. จิตวิทยาสังคม. ช้างเผือกการพิมพ์, เชียงใหม่. 153 น.

- ปรีชา วิทพันธ์. 2545. การประเมินคุณภาพการจัดการด้านนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ: กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรียาพร พรหมพิทักษ์. 2527. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยาภรณ์ รัตนเจษฎา. 2541. การเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่พักรีสแรมและไม่พักรีสแรม ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ผการัตน์ เฟื่องสวัสดิ์. 2542. การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของอุทยานประวัติศาสตร์ของพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พวงเพชร วัชรอยู่. 2529. จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. 104 น.
- _____. 2537. แรงจูงใจในการทำงาน. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. 146 น.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภาน. 2542. จิตวิทยาการศึกษา. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ ประสานมิตร, กรุงเทพมหานคร. 168 น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ ประสานมิตร, กรุงเทพมหานคร. 303 น.
- พันทิพา โฉมประดิษฐ์. 2530. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มณฑาทิพย์ จันทสิทธิ์. 2545. การสร้างและทดลองใช้คู่มือท่องเที่ยวแหล่งศิลปกรรมในเขต
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

เขาวรี เจริญสวัสดิ์. 2543. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการใช้ประโยชน์อุทยานแห่งชาติเขา
ใหญ่เพื่อนันทนาการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ราชกิจจานุเบกษา. 2522. พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เล่มที่ 96 ตอนที่ 72.

_____. 2535. พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เล่มที่ 109 ตอนที่ 25.

เรืองศักดิ์ วิทวัสการเวช. 2542. การรับรู้ของพนักงานบริษัท เทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด
(มหาชน) และทัศนคติของพนักงานต่อการปฏิบัติงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รัชดา อุดมวิทิต. 2540. การรับรู้การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทผลิตกระแสไฟฟ้า.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฤทัยวัลลค์ มโนสา. 2544. แนวความคิดในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยาน
ประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ลลิตา โภชนาพันธ์. 2539. พฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศน์สัญจรของนักท่องเที่ยว
ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ลำพอง ศรีทับทิม. 2533. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
บริเวณแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วรรณนา วงษ์วานิช. 2539. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพมหานคร. 509 น.

วิชัย เหลืองธรรมชาติ. 2531. ความพึงพอใจในการปรับต่อสภาพแวดล้อมใหม่ของประชากรในหมู่บ้านอพยพ โครงการเขื่อนรัชชประภา (เขื่อนเชี่ยวหลาน) จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิมลสิทธิ์ ทรยางกูร. 2526. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร. 332 น.

วันเพ็ญ อังคศิริสรรพ. 2543. พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์ต่อความเสื่อมโทรมของแนวปะการังกรณีศึกษาหมู่เกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรีผ่อง จิตกรณกิจศิลป์. 2526. การรับรู้เรื่องคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยในอาคารสงเคราะห์ของการเคหะแห่งชาติ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรีสุนทร ส่งเสริม. 2530. การศึกษาแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการย้ายถิ่นของประชากรในเขตชนบทยากจน อำเภอหัวดำนาน จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริพร สร้อยนาคพงษ์. 2543. การพัฒนาและทดลองใช้คู่มือท่องเที่ยวโบราณสถานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศุภชัยวิชัยป่าไม้. 2538. โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ: กรณีภาคใต้. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

_____. 2541. คู่มือพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. 283 น.

สมพร อิศวิลานนท์. 2538. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลักการและทฤษฎี. โครงการวิจัยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

- สมบูรณ์ พรรณาภ และ ชัยโรจน์ ชัยอินคำ. 2518. จิตวิทยาการศึกษา. บรรณกิจการพิมพ์, กรุงเทพมหานคร. 442 น.
- สถิต วงศ์สุวรรณค์. 2529. จิตวิทยาสังคม. บริษัทรวมสาส์น, กรุงเทพมหานคร. 70 น.
- สนิท เหลืองบุตรนาถ. 2539. ความพึงพอใจของนักศึกษาโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อการเรียนวิชาขยายพันธุ์พืชของมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สายชล จันทร์เพ็ญ. 2540. ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าดำรงตำแหน่งกำนัน: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สายฝน สกฤตเจริญ. 2540. การศึกษาแรงจูงใจกับบทบาทในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิทธิรัตน์ ปราจีนบุรวรรณ์. 2531. ชีตความสามารถทางสังคมสำหรับการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชิน หมอนทอง. 2543. พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรี กรณีศึกษาอ่าวดวงตาล อ่าเภอสัตหีบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรเชษฐ์ เขษฐูมาส และ ศิริลักษณ์ ปิ่นเกษร. 2535. นันทนาการกับการป่าไม้ชุมชน. เอกสารการสอนชุดวิชาการป่าไม้ชุมชน. สาขาวิชาการส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพมหานคร. 811 น.
- โสภณ โลตุรัตน์. 2525. ประโยชน์ทางนันทนาการ ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. 2543. สถิติผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ โบราณคดี. (อัคราณา)

. 2544. สถิติผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ โบราณคดี. (อัคราณา)

ส่วนทรัพยากรที่ดินและป่าไม้. 2542. แผนแม่บทอุทยานแห่งชาติแม่วังก์ จังหวัดนครสวรรค์-กำแพงเพชร. สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้. (เล่ม 1)

ส่วนอุทยานแห่งชาติ. 2544. รายงานสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาอุทยานแห่งชาติ (แยกตามภาค). สำนักอนุรักษ์ กรมป่าไม้. (อัคราณา)

เสาวณิต ตั้งตระกูล. 2533. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล. 2541. พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

อาริดา สว่างบุตร. 2539. การศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมการทำงานของผู้นำระดับกลางในโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุดมศักดิ์ แนวจิตร. 2544. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อนุสิทธิ์ เมธาวรรักษ์. 2545. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- Atkinson, J.W. 1964. *An Introduction to Motivation*. Princeton, N.J.: Van Nostrand.
- Bandura, A. 1977. *Social Learning Theory*. Englewood Cliff, Prentice Hall, N.J. 247 p.
- Chaplin, J. P. 1968. *Dictionary of Psychology* Reaquin Books. New York: Mc.Graw-Hill Book Company. 473 p.
- Crowther, J. 1995. *Oxford Advance Learning's Dictionary*. England: Clays Ltd.
- Gellerman, S.W. 1968. *Motivation and Productivity*. American Management Association. New York. 304 p.
- Goldensor, R.M. 1984. *Longman Dictionary of Psychology and Psychiatry*. Longman Inc., New York.
- Maslow, A.H., 1970. *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row, Publisher, Inc. 369 p.
- Mc Clelland, D.C. 1953 *The Achivement Motivative*. Appletoncentury Croffs, Inc. New York: 522 p.
- _____. 1985. *Human Motivation*. New York: Scott Foresman.
- Morgan, T.C. and A.R. King. 1971. *Introduction to Psychology*. McGraw – Hill, Inc. New York. 187 p.
- Murray, H.A. 1938. *Explorations in Personality*. New York: Oxford University.
- Oskamps, S. 1984. *Applied Social Psychology*. Englewook Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc. 177 p.

Robinson, S.N. 1976. Littering Behavior in Public Places. *Environment and Behavior*, 8, 363 – 384. In Mark E. Vande Kamp, Darryll R. Johnson, Thomas C. Swearingen. 1994. *Detering Minor Acts of Noncompliance. A Letterature Review*. Cooperative Park Studies Unit, College of Forest Resources, AR-10, University of Washington, Seattle, WA 98195. 112 p.

Steers, R. M. and L. M. Porter. 1983. *Motivation and Work Behavior*. McGraw Hill Book Co. New York. 658 p.

Vroom, W. H. 1964. *Work and Motivation*. Malabar, Fla.: Robert E. Krieger Inc. 331 p.

Yamane, T. 1973. *Statistics. An Introduction Analysis*. 3d ed. , Harper & Row, New York, 1130 p.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

--	--	--

หมายเลขแบบสอบถาม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

**การศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์
: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่वंกัและอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร
โดย
นางสาวรัตนา จันทโย
นิสิตปริญญาโท คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**

คำชี้แจง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนศึกษาถึงความพึงพอใจ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปใช้เป็นแนวทางวางแผนการจัดการอุทยานแห่งชาติแม่वंกั แลอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

ตอนที่ 2 แรงจูงใจ ความพึงพอใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

วิธีตอบแบบสอบถาม

- 1) ทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าคำตอบที่ท่านต้องการในคำถามแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว
- 2) เติมคำตอบในช่องว่างที่เว้นไว้หลังคำถามแต่ละข้อ

๗ตอนที่ ๑๗

1. ท่านเคยเดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้มาก่อนหรือไม่

ไม่เคย   เคย

จำนวนครั้งที่เคยมา.....ครั้ง (รวมครั้งนี้)

2. แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้เป็นจุดหมายปลายทางหลักในการเดินทางครั้งนี้ของท่านหรือไม่

ใช่   ไม่ใช่

กรณีที่ตอบ ไม่ใช่ โปรดระบุจุดหมายปลายทางหลัก.....

3. ลักษณะกลุ่มในการเดินทางครั้งนี้ของท่าน
- กลุ่มเพื่อน   เดินทางมากับบริษัททัวร์
- กลุ่มครอบครัว   เดินทางมาคนเดียว
- กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. จำนวนบุคคลที่ร่วมกลุ่มในการเดินทางครั้งนี้.....คน (รวมตัวท่านด้วย)

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ทั้งหมด.....ชั่วโมง/วัน

6. หากมีโอกาสท่านจะกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้หรือไม่

- กลับมา   ไม่กลับมา

เหตุผลเพราะ (โปรดระบุ).....

7. ท่านเคยได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้มาก่อนหรือไม่

- ไม่เคย   เคย จำนวน.....ครั้ง

8. กิจกรรมนันทนาการที่ท่านคาดหวังหรือต้องการประกอบในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้
ในครั้งนี (เลือกตอบทุกกิจกรรมที่ตรงกับความคาดหวังของท่าน)

- ปิกนิก   ดูนก
- เดินป่า   เล่นน้ำตก
- ถ่ายภาพ   ตั้งแคมป์พักแรม
- พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ   ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

9. กิจกรรมนันทนาการที่ท่านประกอบจริงในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ในครั้งนี

(เลือกตอบทุกกิจกรรมที่ท่านประกอบจริง)

- ปิกนิก   ดูนก
- เดินป่า   เล่นน้ำตก
- ถ่ายภาพ   ตั้งแคมป์พักแรม
- พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ   ชมโบราณสถาน/โบราณวัตถุ

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

๗ตอนที่ ๒๗

10. วัตถุประสงค์หลักในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ ในครั้งนี้ของท่าน (เลือกข้อที่ตรงกับความ
ความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน มากที่สุดเพียง 1 ข้อ)

- .....เพื่อจะได้มีโอกาสเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติ
- .....เพื่อจะได้มีโอกาสเรียนรู้ศึกษาศิลป/วัฒนธรรม
- .....เพื่อจะได้มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด
- .....เพื่อจะได้มีโอกาสผจญภัย
- .....ไปได้มีโอกาสพบปะผู้คนใหม่ๆ
- .....ได้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เคยเยือนมาก่อน
- .....เพื่อหาความสงบ/หลีกเลี่ยงความวุ่นวาย
- .....เพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนและ/หรือ สมาชิกในครอบครัว

ถ้าท่านมีเหตุผลอื่นในการเลือกมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวนอกเหนือจากข้อมูลข้างต้น โปรด
ระบุ.....

11. ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ในครั้ง นี้ ท่านได้รับการตอบสนองวัตถุประสงค์หลัก ของ
การมาเยือน ดังระบุในข้อ 10 มากน้อยเพียงใด

น้อย		ปานกลาง		มาก
1	2	3	4	5

12. ท่านรู้สึกอย่างไรกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

สภาพทรุดโทรม		ปานกลาง		สภาพดีมาก
1	2	3	4	5

13. ท่านรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ที่ท่านพบเห็นในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้

ไม่เหมาะสม				เหมาะสม
1	2	3	4	5

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม/พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการประกอบกิจกรรมของท่าน
และ/หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ท่านพบเห็น ได้แก่.....

.....

14. ตามความคิดเห็นของท่าน สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร (ตอบเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ท่านใช้บริการจริงในการมาเยือนครั้งนี้)

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก	เหมาะสม ดีมาก	เหมาะสม สมดี	เหมาะสม ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุงอย่างมาก
ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่					
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					
การให้บริการข้อมูลของเจ้าหน้าที่					
ความสะอาดของบริเวณโดยรวม					
ป้าย-สัญลักษณ์					
ห้องน้ำ-ห้องสุขา					
การดูแลรักษาความปลอดภัย					
ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎระเบียบ					
อื่นๆ โปรดระบุ.....					

15. ท่านคิดว่าค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่

ไม่เหมาะสม

เหมาะสม

1

2

3

4

5

เหตุผลเพราะ(โปรดระบุ).....

กรณีที่ไม่เหมาะสมค่าธรรมเนียมที่ท่านคิดว่าเหมาะสม คือ

ผู้ใหญ่.....บาท/คน

เด็ก.....บาท/คน

16. โดยรวมแล้วท่านมีความพึงพอใจต่อการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวครั้งนี้มากน้อยแค่ไหน

ไม่พอใจ

พอใจ

1

2

3

4

5

๗ตอนที่ ๓๗

17. เพศ ชาย หญิง
18. อายุ.....ปี
19. การศึกษา กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น.....
 จบการศึกษาระดับ.....
20. อาชีพ รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 ทำธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัทเอกชน
 นักเรียน/นักศึกษา รับจ้างทั่วไป
 เกษตรกร อื่นๆ(โปรดระบุ).....
21. รายได้ของท่านต่อเดือน.....บาท
22. ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัด.....

+++++

🌟* ตรงนี้มีรางวัล 🌟*

(สำหรับท่านที่ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อเท่านั้น !!!!!) กรุณากรอกชื่อและเบอร์โทรศัพท์ของท่านเพื่อนำมาจับรางวัล และจะติดต่อกลับหากท่านได้รับรางวัล

ชื่อ..... เบอร์โทรศัพท์.....
 Email (ถ้ามี).....

รางวัลที่ 1 ที่พักริจำนวน 2 คืน ที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน 2 ท่าน

รางวัลที่ 2 ที่พักริจำนวน 2 คืน ที่อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา 2 ท่าน

รางวัลที่ 3 คู่มือท่องเที่ยวและศึกษาธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติทางทะเล จำนวน 5 รางวัล

รางวัลที่ 4 ของที่ระลึกจากอุทยานแห่งชาติจำนวน 10 รางวัล

ถ้ามีแสงสว่างในจิตวิญญาณจะมีความงดงามในตัวตน
 ถ้ามีความงดงามในตัวตนจะมีท่วงทำนองที่อ่อนโยนในบ้าน
 ถ้ามีท่วงทำนองที่อ่อนโยนในบ้านมนุษย์จะเชื่อฟังธรรมชาติ
 ถ้ามนุษย์เชื่อฟังธรรมชาติจะมีความสงบสุขในโลก

ภายิตจีน